SUNNY
Saulėta, dieną 40°, naktį 30
Saulė teka 6:28, leidžiasi 4:41

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1 - 6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LV | Chicago, Ill. — Antradienis, Lapkričio-November 6 d., 1973 m. | Kaina 15c | 262

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

HENRY KISSINGER IŠVYKO IEŠKOTI TAIKOS

PREZIDENTĄ NIXONĄ SPAUDŽIA PASITRAUKTI IŠ PAREIGŲ

WASHINGTONAS. — Reikalavimai, kad prezidentas Nixonas pasitrauktų iš pareigų jau pasigirdo ir iš respublikonų pusės. Sekmadienį respublikonas sen. Edward Brooke pareiškė ABC televizijos programoje, kad jis nenoromis priėjęs išvados, kad tautos interesams prezidentas turėtų pasitraukti iš pareigų. Demokratas sen. Jacksonas pareiškė, kad prezidentas turėtų stoti prieš senato Watergate komitetą ir atidengti visas savo kortas, nes šiuo metu vienintelis svarbus klausimas yra tas: "Ar tauta turi pakankamai pasitikėjimo prezidentu, kad jis galėtų vadovauti tautai?"

Sen. Brooke, pirmas negras senatorius, pasakė, kad prezidentui yra trys keliai: būti pašalintam, nepasitraukti iš pareigų ir toliau "šlubuojant" vadovauti Amerikai arba — pasitraukti. Jis palaikąs paskutinį galimumą — pasitraukimą, nes Amerika negalinti ilgai pernešti tokio siaubo, kaip paskutiniai keli mėnesiai, pasakė sen. Brooke.

"Time" žurnalas, kuris remdavo Nixoną, paskelbė vedamąjį, kuriame sako, kad Nixonas nesugrąžinamai prarado moralinį autoritetą ir šalies pasitikėjimą ir kartu prarado sugebėjimą efektingai vadovauti. Žurnalas sako, kad prezidentas Nixonas pasielgtų išmintingai ir patriotiškai, jei jis pats pasitrauktų ir išgelbėtų Ameriką ir save nuo pašalinimo agonijos. Jo vietą turėtų užimti kitas respublikonas, nes partija laimėjo rinkimus. Žurnalas siūlo greitai patvirtinti viceprezidentą Fordą.

Paskutinis Gallupo Poll parodė, kad jau 60% amerikiečių nepritaria prezidento Nixono veiksmams. New York Times, Detroit News ir eilė kitų Amerikos laikraščių ragina prezidentą pasitraukti iš pareigų.

Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius Gerald Warren sekmadienį pareiškė, kad prezidentas neturi intencijos pasitraukti ir žada toliau siekti savo tikslų užsienio politikoje ir namie, įskaitant ir Watergate bylos sėkmingą užbaigimą.

Sovietų mokslininkas Jevgeny Primakov Maskvos televizijoje pareiškė, kad Amerikos karinių jėgų aliarmas praėjusią savaitę greičiausiai buvo surištas su vidaus politika. Apie Watergate praėjusią savaitę rašė Maskvos žurnalas. Iš to sprendžiama, kad ir Kremliaus vadai abejoja, ar Nixonas išlinks prezidentu.

Polianskis - javų derliaus užvaizda

MASKVA. — Brežnevui paskelbus, kad šių metų javų derlius Sovietų Sąjungoje sieks 215 mil. tonų, užsienio stebėtojai laukė sovietų spaudoje didžiausios propagandos kampanijos, tačiau jos iki šiol dar nebuvo. Daug rašoma apie milžiniškus javų "supirkimus" valstybei, tačiau, atrodo, kad derlius nebus toks didelis, kaip gyrėsi Brežnevas.

Nežiūrint tikrų žinių stokos, vakarų stebėtojai pripažįsta, kad kad palyginus su praėjusių metų derliumi, šiemet derlius bus 50 mil. tonų didesnis ir dėl to padidėjimo nuopelnus sau pasiims Brežnevas ir politbiuro narys Polianskis, kuriam buvo pavesta žemės ūkio priežiūrą pernai rudenį, pašalinus ministerį Vladimirą Mackevičių. Kalbama, kad Dimitras Polianskis dabar gali tikėtis kada nors užimti Brežnevo vietą.

IŠ VISO PASAULIO

★

MASKVA — Reuterio agentūra pranešė iš Maskvos, kad ten penktadienį keturi jauni vyrai bandė pagrobti keleivinį lėktuvą ir du vyrai buvo nušauti Vnukovo aerodrome. Lėktuvas buvęs pagrobtas jam skrendant į Maskvą. Piratai reikalavo leidimo skristi į Švediją, už tai žadėdami paleisti įkaitus: vieną keleivį ir lėktuvo navigatorių, kurie abu buvo sužeisti lėktuve. Aukšti sovietų pareigūnai pradėjo su jaunuoliais derybas, kol lėktuvą apsupo saugumo valdininkai, kurie ir nušovė du piratus.

PEKINAS. — Australijos premjeras Whitlam baigė penkių dienų vizitą Kinijoje. Jis visą valandą viešėjo pas partijos pirmininką Mao Tse Tungą, o su premjeru Chou En Laijam kalbėjo iš viso virš 9 val. Australija pažadėjo parduoti Kinijai 300,000 tonų cukraus kasmet per 5 metus už 75 mil. dol. Whitlam turėjo ir nenumatytą pasimatymą su Kambodijos princu Sihanouku.

SAIGONAS. — Pietų Vietnamo vyriausybė paskelbė apie didesnį komunistų puolimą prieš dvi vyriausybės kariuomenės bazes netoli Kambodijos sienos. Komunistai panaudojo puolime 20 tankų, iš kurių 9 fortų gynėjai sunaikino. Paryžiuje Viet Congo atstovybė paneigė Saigono valdžios pranešimus apie ruošiamą naują komunistų ofenzyvą. Pats prezidentas Thieu nuolat didinąs savo kariuomenės jėgas ir gavęs iš Amerikos pusę milijono tonų ginklų ir amunicijos.

TEL AVIVAS. — Jeruzalėje gruodžio mėn. turėjo įvykti pasaulio rašytojų, priklausančių PEN organizacijai suvažiavimas, tačiau Izraelio draugijos skyrius dėl karo veiksmų nutarė suvažiavimo neruošti. PEN centras svarstys kitą laiką suvažiavimui šaukti.

LONDONAS. — Buvęs II-trojo Pasaulinio karo metu sovietų šnipas Leouold Trepper, žydų kilmės, buvo išleistas iš Lenkijos į Britaniją pasigydyti. Paklaustas ar jis grįš atgal į Lenkiją, jis atsakė "pažiūrėsiąs". Trepper vadovavo sovietų šnipų grupei, pavadintai "Raudonuoju orkestru" ir veikusiai Olandijoje, Belgijoje, Prancūzijoje ir Vokietijoje.

ATĖNAI. — Tūkstančiai graikų susirinko į Atėnų kapines paminėti 5 metų sukakties nuo buvusio premjero Papandreou mirties. Ši proga buvo panaudota demonstracijoms prieš dabartinį prez. Papadoupoulos. Minios žmonių susikirto gatvėse su policija, kuri turėjusi 32 sužeistus. Kalbėtojai kapinėse ragino visus boikotuoti Graikijos parlamento rinkimus, kurie ruošiami naujomis taisyklėmis.

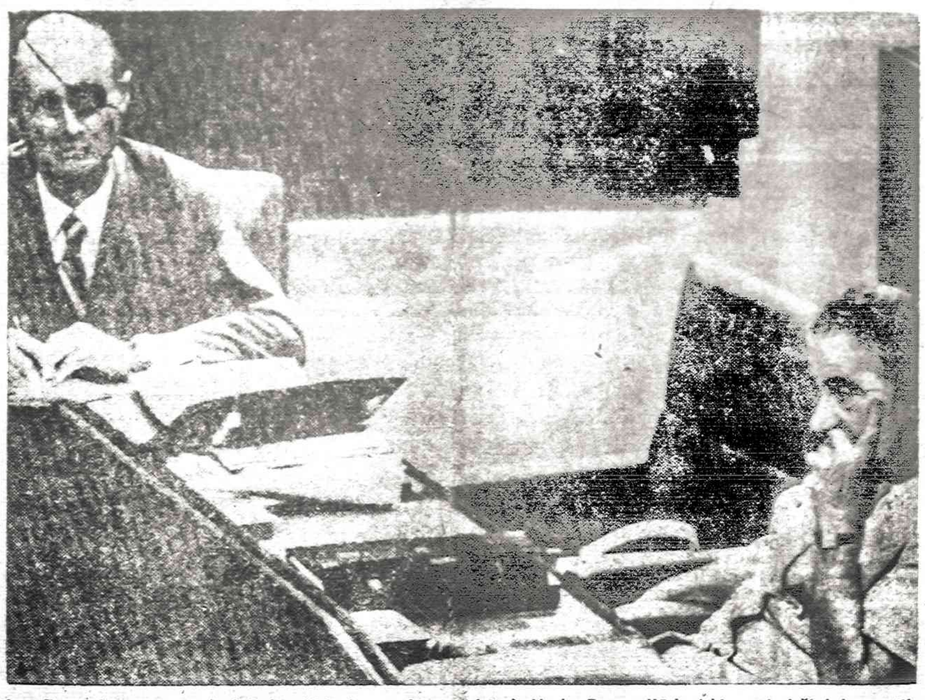

Izraelio parlamente premjerė Golda Meir ir gynybos ministeris Moshe Dayan liūdnai klausosi dešiniųjų partijų vadų kritikos: kodėl Izraelis pirmas nepuolė arabų ir kodėl per daug klauso Amerikos?

DAYANAS: KARAS DAR NEBAIGTAS

KAIRAS. — Egipto gen. Azzedin Mokhtar paskelbė spaudai, kad Izraelio jėgos neleidžia iš Suezo miesto išvežti virš 500 sužeistų civilių, kurie tame mieste užblokuoti kartu su sužeistais kareiviais. Vietinė ligoninė negalinti sutalpinti visų sužeistųjų. Civiliai yra Izraelio artilerijos ir bombų aukos, pasakė Egipto generolas. Egipto prezidento patarėjas Mohammed el Zayyat atvyko į Prancūziją tartis su vyriausybe, trečiadienį jis vyks į Londoną.

Izraelio gynybos ministeris Dayanas įspėjo, kad karas dar nebaigtas, nes Egiptas traukia kariuomenę ir Izraelio jėgoms reikia budėti. Egiptui labai nepatinka, kad mūsų jėgos yra į vakarus nuo Suezo kanalo, pasakė Dayanas. Egiptas šantažuoja, reikalaudamas už sužeistų belaisvių atidavimą Izraelio jėgų atitraukimo.

Izraelio ir Egipto jėgos prie Suezo kanalo susišaudė kelis kartus, tačiau didesnių karo veiksmų nebuvo. Egiptiečiai vėl bandė pastatyti per kanalą naują tiltą pėstininkams, tačiau izraelitai sutrukdė. Sinajuje irgi egiptiečiai bandė užimti naujas linijas, bet buvo atstumti Izraelio kareivių.

Apsuptus egiptiečius pasiekė dar 16 sunkvežimių su maistu ir vandeniu, iš viso nuo paliaubų pradžios jau 75 sunkvežimiai atvežė egiptiečiams maisto.

Jungtinių Tautų daliniai dar negali tinkamai atlikti savo taikos priežiūros pareigų, nes jiems daug ko trūksta, ypatingai ryšių srityje. Daug susikirtimų tarp Izraelio ir Egipto jėgų buvo išvengta tik dėl neutralios kariuomenės buvimo strateginėse vietose, kaip Suezo mieste.

Laikinasis valstybės prokuroras Robert Bork vadovauja teisingumo departamentui, kol senatas patvirtins prokurorą Saxbe.

Vilniaus žydai Vakarų Berlyne

BERLYNAS. — Praėjusią savaitę į Vakarų Berlyną atvyko du Vilniaus žydai, išleisti važiuoti geležinkeliu ne per Austriją, kaip kiti, bet tiesiai traukiniu Maskvos - Varšuvos - Berlyno - Paryžiaus ekspresu. Šiais metais į Berlyną atvyko 101 žydas, kurių 15 įkurdinti V. Vokietijoje, kaip etniniai vokiečiai.

Vilniečių žydų atvykimas atkreipė korespondentų dėmesį į Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes. Vilniaus žydas paaiškino laikąs save ne zionistu, bet turinčiu kultūrinį vokiečių paveldėjimą. Jaunystėje jis Berlyne dirbęs spaustuvėje ir norįs gyvenimą baigti Vokietijoje.

V. Berlyno pareigūnas paaiškino, kad sovietų žydai, kurie įsikūrė Berlyne, visi yra atvykę iš Baltijos valstybių, anksčiau nepriklausomų Latvijos, Lietuvos ir Estijos, kur vokiečių kultūros įtaka buvusi labai didelė prieš I-mąjį Pasaulinį karą.

Berlyno žydų bendruomenės vadas Heinz Galinski pareiškė, kad Berlyne gyvena 5,250 žydų, iš jų 2,470 virš 61 metų amžiaus. Iš Vilniaus atvykusi žydų pora gavo sovietų vizą ir kreipėsi į V. Vokietijos ambasadą Maskvoje, kur gavo leidimą važiuoti į Vokietiją. Vilniuje dar liko šeimos sūnus, laukiąs vizos.

Bonos delegacija derėjosi Maskvoje

MASKVA. — Sovietų Sąjungoje tris dienas viešėjo V. Vokietijos užsienio reikalų ministeris Walter Scheel. Jis pranešė spaudai, kad jam pavyko surasti su sovietų vadais kompromisą, kuris išspręs klausimą, kaip reprezentuoti Vakarų Berlyno legalias institucijas Rytų Europos sostinėse. Derybos su Čekoslovakija, Vengrija ir Bulgarija buvo nutrūkusios dėl V. Berlyno reprezentacijos problemų. Dabar, susitarus su Maskva, laukiama pažangos derybose su Maskvos satelitais.

Bonos delegacija ragino Maskvą padidinti savo žibalo, dujų tiekimą Vakarų Vokietijai. Pernai sovietai nepristatė Vokietijai sutarto žibalo kiekio. Sovietai gavo iš Vokietijos plieno vamzdžių ir žadėjo atsilyginti žibalu, tačiau pernai atidavė tik du trečdalius žadėto kiekio. Šitoks vilkinimas gali atsiliepti į kitus planus, kaip plieno liejyklos statybą Kurske. Čia vokiečiai turi pastatyti įrengimus, o vėliau sovietai atsilygins plieno produktais. Sovietai gavo laiku pažadėtus vokiečių vamzdžius, tačiau žibalo duoti nesiskubina.

WASHINGTONAS. — Prezidento Nixono duktė Julie Eisenhower sunkiose prezidento dienose, pasirodė esanti geriausia kovotoja už savo tėvė garbę. Korespondentai dažnai jos klausinėja apie jos pažiūras į Watergate ir su tuo skandalu surištus dalykus. Julie karštai gina savo tėvą, sakydama, kad jis neturi jokių rimtų motyvų pasitraukti iš prezidentūros ir nėra padaręs nieko, dėl ko kongresas galėtų jį pašalinti. Šeštadienį ji pareiškė, kad istorija, nežiūrint dabartinių sunkumų, laikys jos tėvą žymiu prezidentu.

OTTAWA. — Kubos diktatorius Fidel Castro nutarė paleisti iš kalėjimo kanadietį Ronald Patrick Lippert, kuris sėdėjo Kubos kalėjime 10 metų už bandymą į Kubą atgabenti ginklų. Castro pranešė apie kalinio paleidimą naujam Kanados ambasadoriui Kuboje.

APLANKYS 9 ŠALIS PER 10 DIENŲ

WASHINGTONAS. — Vakar valstybės sekretorius Kissingeris išvyko į svarbią kelionę, kurios metu jis sustos Maroke, Tunise, Egipte, Jordane, Saudi Arabijoje, Irake, Pakistane, iš kur vyksta į Kiniją ir Japoniją. Spėjama, kad Kissingeriui viešint Kaire, jo asistentas Joseph Sisco aplankys ir Sirijos sostinę Damaską. Kissingeris penktadienį tarėsi su Sirijos užsienio reikalų viceministeriu Mohammed Ismail ir su Egipto ministeriu Ismail Fahmi. Tą patį vakarą Kissingeris iki vidurnakčio tarėsi su Izraelio premjere Golda Meir.

Maroko spauda, prieš Kissingerio atvykimą, rašė apie jį, kaip apie "taikos piligrimą, vyrą, pilną geros valios ir sumanumo".

Praėjusią savaitę Kissingeris pakaitomis tarėsi su Egipto Fahmy ir Izraelio premjere Meir. Kas iš tų pasitarimų paaiškėjo, dar neskelbiama, tačiau premjerė Meir pripažino, grįžusi iš Washingtono, kad ji su Kissingeriu "ieškojo taškų, kuriuose nuomonės sutampa ir taškų, kur nuomonės laikinai išsiskiria. Vakar ji raportavo apie kelionę į Washingtoną Izraelio ministerių kabinetui, o trečiadienį pasakys kalbą parlamente.

Kissingerio kelionė į Kiniją buvo kelis kart atidedama. Kissingeris gali paliesti Kinijoje ne tik svarbius Viduriniųjų Rytų reikalus, bet ir Vietnamo bei Kambodijos problemas. Šiaurės Vietnamas ruošiasi naujai ofenzyvai Pietų Vietname, o Kambodijos komunistai paskelbė, kad jie tik laukia lietaus sezono pabaigos ir planuoja atnaujinti puolimus.

Viduriniųjų Rytų taikai grasina Izraelio užsispyrimas nesugrįžti į karo paliaubų paskelbimo dieną buvusias pozicijas. Egiptas grasina neatidėlioti karo belaisvių ir nesilaikyti karo paliaubų, jei Izraelis nepasitrauks nuo Suezo miesto. Izraelio užsienio reikalų ministeris Ebanas Tel Avive pareiškė, kad Egipto blokada Bab El Mandabo sąsiauryje, pietiniame Raudonosios jūros gale, gali pasidaryti labai pavojinga, nes per tą sąsiaurį plaukia tanklaiviai su nafta Izraeliui. Ebanas buvo nuskridęs į Rumuniją, vienintelę komunistinę valstybę, kuri palaiko su Izraeliu diplomatinius ryšius.

Kissingerio sustojimas Riyade, pas karalių Faisalą, rišamas su žibalo problema, kurią sukėlė arabų boikotas.

Generolas Sharon Izraelio herojus

TEL AVIVAS. — Izraelio kariuomenės ir civilių herojus šiame kare yra generolas Ariel Sharon. Daug kur miestuose ant sienų ar net ant karinių mašinų matosi užrašai: "Arik Sharon — žydų karalius". Jis vadovauja šarvuočių divizijai, kuri prasilaužė Sinajuje per egiptiečių linijas, peržengė Suezo kanalą ir apsupo Suezo miestą.

Gen. Sharon, 45 m. amžiaus, nekartą praeityje smerkė pastovias gynybos linijas, kaip Sinajaus Bar Lev liniją, pavadintą gen. Bar Lev vardu, nes statyta jam esant štabo viršininku. Sharonas buvęs judrios tankų dalinių gynybos šalininkas. Jau trečią karo dieną jis reikalavęs leidimo persikelti per kanalą, tačiau gynybos ministeris Dayanas ir štabo viršininkas gen. Elazaras leidimo nedavė, nes jų visas dėmesys buvęs nukreiptas į Sirijos frontą. Gen. Sharonui spaudžiant, jo planas buvo įgyvendintas 9-tąją karo dieną ir pasisekė labai gerai.

Valdžios kritikai dabar puola vyriausybę ir kariuomenės vadus, kodėl jie nepaklausė Sharono anksčiau ir netaupė izraelitų gyvybių. Sharonas tapo populiariausiu karo vadu ir neabejojama, kad jis bus išrinktas į parlamentą gruodžio mėn. rinkimuose. Tuo tarpu gęn. Elazaro ir Dayano reputacijos nukentėjo.

ADDIS ABABA. — Jungtinių Tautų žiniomis, Etiopijoje nuo bado mirė 50,000 žmonių, sausrai išnaikinus pasėlius ir galvijus. Badaujantiems žmonėms įrengtos stovyklos.

BARCELONAS. — Ispanijoje buvo suimti 113 žmonių, opozicijos vyriausybei reiškėjų. Jų tarpe buvo įtariamų komunistų, socialistų, krikščionių demokratų, monarchistų ir šiaip vyriausybės politikos kritikų.

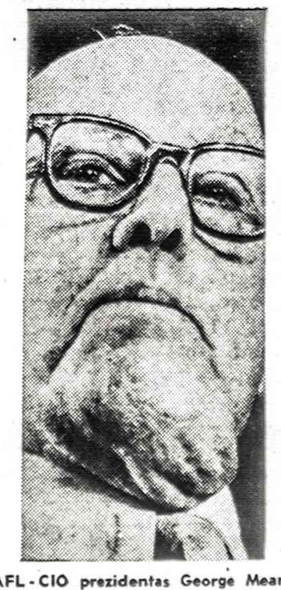

AFL-CIO prezidentas George Meany neatlaidžiai kritikuoja prezidento Nixono ekonominę politiką.

Pirmas sekmadienis be automobilių

AMSTERDAMAS. — Olandijos gyventojai sutiko pirmą sekmadienį be automobilių. Gatvėse matėsi tik policijos ar gydytojų mašinos. Piliečiai važinėjo dviračiais, jodinėjo arkliais. Penki jauni vyrai matėsi miesto centre pasikinkę į Volkswageną, kurį tempė.

Olandijos 13 mil. gyventojų turi virš 7 mil. dviračių. Prieš 17 metų olandai jau išbandė sekmadienius be automobilių, nes tada irgi buvo didelė gazolino stoka po 1956 m. Viduriniųjų Rytų karo, tuo metu Olandijoje buvo daug mažiau automobilių ir gatvės neatrodė be jų tokios tuščios. Praėjusį sekmadienį kai kur jauni žmonės piknikavo susėdę greitkelių viduryje.

Policija paskelbė, kad visoje Olandijoje tik 26 automobilistai buvo sugauti važinėjant, daugumas olandų laikėsi valdžios paskelbto draudimo.

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIMĖ

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai

Naujausių mokslo žinių populiarus perteikimas

JONAS ADOMAVIČIUS, M. D.

NEMIGA IR JOS TVARKYMAS

Nemiegantieji gali daug geriau kontroliuoti savo miegą negu jie galvoja — **Julius Segal, Ph. D.**

Daugelis negaluoja nemiga. Kitas, kiškio akimis veik visą naktį praleidęs, turi eiti darban. Nors nemiga yra sena ir visuotina negerovė, bet ji nėra paslaptinga liga. Nemiegantieji gali kontroliuoti savo miegą daugiau, negu jie galvoja. Abu — tiek pacientas, tiek gydytojas — turi žinoti miego prigimtį ir nuo nemigos gydymosi vaistais pajėgumą bei ribotumą.

Tik prisiminkime, kaip nerėtam nutinka. Štai jau greit ims aušti. Miegamajame vėsu ir ramu. Rodos, ko bereikia, tik ramiai miegok ir džiaukis. Bet gulintysis neranda lovoje ramybės. Jis giliai dūsuojau, numeta užklotą, pažiūri į laikrodį, jau pusė šešių, o jis tik porai — kitai valandų akis tebuvo sudėjęs. Jis ima skaityti — po kelių minučių vėl stengiasi primigti, bet nelima miegas. Taip jis esti nemigos varginamas kokią valandą, kol pagaliau užuomarštin — miego karalijon paskęsta jo pavargęs kūnas ir galvojimas.

Kokia armija nemiegančiųjų?

Beveik su tomis pačiomis akimis iš lovos besikeliąs nemiegalius mano, kad tik jis vienas taip kenčia nuo nemiegos, o visi kiti ramiai ilsisi naktimis. Tikrumoje taip nėra. Nors maža paguoda nemiegaliui, bet jis turi žinoti, kad nemigos kankinamųjų yra milijonai pasaulyje. Niemiga yra visuotina universali negerovė. Daugelis gydytojų tvirtina, kad jų pacientų dažniausias nusiskundimas yra nemiga.

Lou Harris tyrimo įstaiga prieš kelis metus, Mėlynojo Kryžiaus užsakymu, susekė, kad trečdalis šio krašto gyventojų — suaugusiųjų negaluoja nemiga. Jie skundžiasi negalėjimu naktį miegoti. Ketvirtis tų gyventojų rytais keliasi iš lovos pavargę — nepasilsėję. Chroniška nemiga kiek rečiau pasitaiko: kas septintas suaugusysis pasisako turįs vargo su užmigimu ir miegojimu. Išeina, kad šiame krašte net 14% suaugusių žmonių laiko save chroniškais nemiegaliais. Nekalbama čia apie milijonus tokių, kurie tik kartais stipria nemiga sunegaluoja. Išeina, kad 14% amerikiečių per visą savo gyvenimą vargsta dėl blogo miego. Taigi, neretam mūsiškiui irgi pasitaiko dėl nemigos vargti.

Čia parodytas Mariner erdvėlaivis, kuris lapkričio mėnesį skris į erdvės ir 1974 m. kovo mėnesį pasieks planetos Merkurijaus apylinkes — 625 mylias nuo planetos. Iš čia Mariner skris į Venerą.

Nemiga — sena negerovė

Nemiga yra tokia sena, kaip ir pati senovė. Prisiminkime, kaip istorinis Juozapas įgavo galios išaiškinęs sapnus blogai miegančiam faronui Egipte. Egiptiečių priežodis sako, kad didžiausia pasaulyje įtampa yra gulėti lovoje ir nemiegoti. Prieš kelis šimtus metų romėnų poetas Horacijus skundėsi, kad jis negalįs nė valandėlei užmigti. Šį jo skundą dabar kartoja milijonai žmonių. Taigi, nemiegalių "klubas" per amžius gyvuoja ir jis tikrai gausesnis už mūsų visus visokius klubus kartu sudėjus.

Kuo nerimsti labiau — tuo nemiegi dažniau

Daugelis anksčiau nevisai teisingai manė, kad nemiga dažnėja kylant gyvenimo spartai — tempui. Washingtonietis bendros praktikos gydytojas Norman Bridge jau 1906 metų gegužės mėnesyje, taigi prieš 67 metus mediciniškoj draugijoj (Association of American Physicians) tvirtino, kad dabartiniame moderniam gyvenime, kur vyrauja didelė įtampa, daugelis žmonių — daugiau negu bet kada pirmiau, kenčia nuo nemigos, ir tokių kankinių skaičius nuolat auga. Net prieš šimtą metų mediciniški raštai tvirtino, kad žmongui sunkiau užmigti, nes darosi labiau sudėtingas ir greitesnės spartos gyvenimas. Nepamirškime, kad kiekviena generacija turi savitą gyvenimo spartą ir tuo pačiu savitai kenčia nuo nemigos.

Nemiga nė vieno nelenkia

Kai kurie tyrinėtojai mano, kad nemiga yra turtingųjų liga. Kiti sako, kad kaimiečiai, ūkininkai ir rankomis sau duoną užsidirbantieji niekada nesiskundžia blogu miegu. Kiti linkę manyti, kad nemiga yra vidurinės klasės neurotikų vargas. Dar vieni tvirtina, kad nemiga apima nuolat skubančius miestiečius. Šitokias nuomones kartoja daugelis knygų parašytų nemigos reikalu. Jas kartoja gydytojai, psichiatrai ir save nemigos žinovais vadinantieji. Tai nevisai atitinka tikrovei.

Tikrumoje, nemiga neapsiriboja kuria nors viena žmonių grupe, profesija ar socialine bei ekonomine padėtimi. Tiek beturčiai, tiek turtingieji vienodai sunkiai esti varginami nemigos. Tas pats nusiduoda ir šviesiapročiams ir kiek apsiblaususiems. Vienodai lovoje vartosi nemigos varginamas statybos darbininkas, raštininkas, dvasiškis, gydytojas bei šeimininkė. Nemiga ne vien amerikiečius vargina. Kitataučiai irgi vargsta nuo jos. Net ramiųjų Fiji salų gyventojai ir tokie Tahiti gyventojai, vieno psichiatro tvirtinimu, turi vargo su blogu miegu. Paprastai, kai jie esti ramūs, jie gerai miega nuo saulėleidžio iki saulėtekio. Tik kai jie kiek susijaudina, tada jie ima skųstis sunkumu užmigti ir ankstybu — dar prieš aušrą pabudimu. Pasaulinės Sveikatos Organizacijos (World Health Organization) duomenimis, kai kurios proto ligos eina kartu su nemiga. O tos tokios ligos kimba prie visokių, visur gyvenančių — tiek visai laukinių, tiek jau sukultūrėjusių žmonių.

Nemiga — įprastas, bet nevisai teisingas pavadinimas

Žodis "nemiga" tikrumoje yra nevykęs pavadinimas blogo miego, nes nemiga (insomnia) aptaria visišką miego stoką. Tikrumoje, visai nemiega žmogus tik labai retais atvejais: retai pasitaikančias ligas gavęs ar tam tikrai sužalojęs savas smegenis. Šiaip žmonėms visiška nemiga yra nežinomas dalykas. Dažniausiai jie skundžiasi tik blogu miegu. Yra tyrinėtojų, pranešančių, kad neva visai nemiegančių žmonių pasitaiko tolimuose Himalajų kalnų urvuose bei kai kuriuose Ispanijos miestuose, bet tokie nemiegaliai dar nėra mokslininkų ganėtinai ištirti. Kartais mirtinai smegenų uždegimu (encephalitis) susirgusieji, prieš mirtį per daugelį dienų ima nemiegoti. Panašiai nusiduoda ir tiems, kurie savas smegenis ypatingu būdu sužaloja. Tikrai kalbant, nėra tokio dalyko, kaip pilna nemiga. Daugumoje vadinami nemiegaliai yra nemiegą, bet blogai miegantieji žmonės. Tokių tarpe gali būti moteris, jaučianti, kad visą naktį veizinti į lubas iki 7-tos valandos ryto. Prie blogai miegančiųjų prisiskaito ir ta moteris, kuri atbundanti ketvirtą valandą ryto ir nesekmingai besistengia vėl užmigti. Prie blogai miegančiųjų grupės priklauso ir tas vyriškis, kuris dešimt kartų prabunda per naktį. Taip pat pasitaiko nemiegančiųjų grupei priklausantis ir toks vyras, kuris sekančiai skundžiasi: "Nors išmiegojau 8 valandas, bet nepailsėjau. Aš jaučiuos, kaip per visą naktį kovojęs karys".

Blogu miegu, kitaip tą negerovę vienu žodžiu Nemiga vadinant, gali skųstis universiteto studentas baigiamųjų egzaminų išvakarėse. Nemiga gali imtis negaluoti ir senutė savo gyvenimo vėlybam saulėleidyje. Kaip minėta, nemiga nėra visiškas nemiegojimas, bet blogas, neatgaivinantis ar su pertraukomis miegas. Tai miegas trukdomas baisių sapnų ir neramumo.

Nemiga yra taip įvairi, kaip ir jos priežastys. Dabar medicina pajėgia užrašyti — monitoruoti miegančiojo žmogaus smegenų veiklos ritmą. Tokie daviniai įgalina tiksliai sužinoti, kaip tos smegen ys — tas žmogaus komputeris veikia, kas su smegenimis nutiko ne taip, kaip reikia.

Toliau apie tai sekantį kartą.

Pasiskaityti. Medical Insight, October 1973.

FIGHT HEART DISEASE
GIVE HEART FUND

Organizmas reikalingas natural. angliavandenių

Amerikiečiai tiek yra "įsimylėję" į mėsą, kad nieko tiek nepageidauja, kaip jautienos "steiko". Dabar įvykusioje maisto reikalais konferencijoje daktaras Louis A. Scarrone pareiškė, kad intensyvūs tyrinėjimai parodę, jog tris dienas savo maiste negavęs angliavandenių žmogus pajunta nebeturįs užtenkamai energijos savo kasdieninėms pareigoms atlikti. Nuovargio jausmas greit praeina, kai žmogus su maistu vėl pradeda gauti angliavandenių, o tie yra gaunami valgant daržoves, vaisius ir cereals. Dėlto Dr. Ccarrone esąs susirūpinęs, kad vaikai nemėgsta valgyti vaisių ir daržovių, o tėvai jų neskatina.

Kitas daktaras Ronald M. Deutsch, keleto knygų apie mitybą autorius pasakė, kad smegenys savo funkcijoms energiją gauna tik iš carbohydratų, kurių maiste trūkstant, žmogus jaučia nuovargį, svaigulį ir silpnumą.

Dr. Deutsch pasakė, kad kūno sveikatai svorio padidėjimas nekenkia iki svoris nėra padidėjęs 20 nuošimčių ar daugiau.

Norėjęs pabėgti- išduotas rusams

Dar vieno lietuvio nenusisekęs bandymas pabėgti į laisvę

Neseniai Vidužemio jūros pakraščiais laivu keliavo sovietų ekskursija, kurioje buvo 296 įvairių sričių specialistai. Laivas sustojo Neapolyje, o ekskursantai, apžiūrėję tą miestą, devyniais autobusais buvo atvežti į Romą.

Ekskursantų tarpe buvo ir iš Panevėžio kilęs mechanikas Bronius Strikulis, 30 m. amžiaus, ir pora lietuvių enkavedistų — Vytautas Pupeikis ir Vladimiras Petkelis.

Bronius Strikulis apsisprendė pabėgti ir nutaikęs proga kreipėsi į italų policiją, prašydamas globos. Jis, vertėjui tarpininkaujant, pasirašė ir atitinkamą prašymą Italijos valdžiai.

Italai nutarė Strikulį išvežti į Triestą, kur yra tokių politinių pabėgėlių stovykla, kol bus išspręstas jo klausimas.

Spalio 16 d. 9:30 val vak. Strikulis, italų policijos lydimas, buvo atgabentas į Romos geležinkelio stotį, bet čia prie jo pripuolė jau minėti du lietuviai saugumiečiai. Įvyko muštynės su policija, ir visi buvo nugabenti į policijos būstinę. Čia po poros valandų ginčų enkavedistų išgasdintas pabėgėlis neva sutiko grįžti į sovietų ambasadą.

Ten Strikulis aiškinęsis, kad jis nenorėjęs pabėgti, tik, nemokėdamas italų kalbos ir nieko nesurasdamas, kas čia dedasi, pasirašęs kažkokį raštą policijoje, o policija jį norėjusi kažkur išvežti ir t. t. ir t. t. Sovietų konsulatas paskui rodęs Strikulį ir žurnalistams ir liepęs jam čia viešai prisipažinti, ar norėjęs pabėgti, ar ne. Žinoma, sovietų pareigūnų jau "apdirbtas pabėgėlis, jis net tris kartus rėkęs — "Niet." Kel.

SAUTYS VISOKIE
NAUJIENAS
IŠ TOLIMYJŲ ŠALIŲ
Lietuvių tautos perlas ir pavyzdys ir progos laisvo laiko
NAUJIENOS

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Šidlausko knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos į krašto politiką. 102 psl. Kaina $1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei $1.50 čekis arba Money Orderis bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapačinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apleidžiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršelais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičiąs komunizmo klastingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. $4.00.

CIKAGIETĖS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTOJ LIETUVOJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai ką ji ten mate, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. $1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKUOJŲ KILIMU Į VILNIŲ. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Iliustruota foto nuotraukomis. 331 psl. $3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINES UŽDANGOS. Autoriaus pastabumą neapgauna inturisto ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, graziu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KREVĖ SAVO LAIŠKUOSE, 1944-54 m. 49 psl. $1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rupesčiai apie išeivijos kultūrinį gyvenimą. Skurdi tremtis jį nepalenkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau juokingi. Pasijuokime visi, skaitydami Krizo Pleperio **77 ANEKDOTUS** 52 psl. $1.00.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant pastu ir pridedant čekį ar piniginę perlaidą.

NAUJIENŲ VAJAUS PROGA

Vajaus komisija dėkoja visiems remėjams už aukas ir kitokią paramą, taip pat už atsilankymus laiškais ir pareiškimais, kurie rado teigiamą atgarsį visų lietuvių protuose bei širdyse pačioje vajaus pradžioje.

Antrajame vajaus laikotarpyje norime ir prašome atkreipti dėmesį ne tik į teikiamą paramą aukomis, bet ir kiekvienam laikraščiui brangiausią dovaną — naują prenumeratorių, kad nuolat didėjant jų skaičiui būtų ilgam užtikrinta egzistencija nekeliant kainos. Naujienos savo tiksla informacija ir laikysena, remdamos visas lietuvių demokratines institucijas ir bendruosius bei visiems naudingus darbus, užsitarnavo visų lietuvių dėmesio ir paramos. Reikia, kad tas dėmesys ir parama taptų konkreti. Todėl kviečiame visus skaitytojus imtis iniciatyvos platinti Naujienas, besistengiant surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuviai yra kviečiami užsisakyti Naujienas. Jos yra visiems įdomios, naudingos, reikalingos, ir net būtinos.

Chicagoje, priemiesčiuose ir Kanadoje Naujienos metams — $22.00, pusei metų — $12.00, trims mėnesiams — $7.00, vienam mėnesiui — $3.00. Kitose JAV vietose metams — $20.00, pusei metų — $11.00, vienam mėnesiui — $3.00. Užsieniuose — $23.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Siunčiu ..... dol.

☐ Prašau siųsti Naujienas per mane užsisakiusiam naujam skaitytojui.

☐ Užsakau Naujienas savo ..... kaip dovaną ..... proga.

☐ Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums nereikėtų siųsti raginimo.

☐ Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę, kad su jomis su susipažintų.

PAVARDĖ IR VARDAS .....

ADRESAS .....

PAVARDĖ IR VARDAS .....

ADRESAS .....

Parašas

The U. S. Government does not ... It is presented as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

Great American Dream Machine.

America is the place that is made out of dreams. And, U.S. Savings Bonds have been helping to make happy dreams come true for years.

Now, Bonds mature in less than six years. That means your dreams can come true faster than ever before.

You can buy shares in your particular dream by joining the Payroll Savings Plan where you work, or the Bond-a-Month plan where you bank.

Before you know it, your American dream will be a reality.

Now E Bonds pay 5½% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year). Bonds are replaced if lost, stolen, or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

Take stock in America.

Now Bonds mature in less than six years.

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

DR. K. PAUTIENIUS

VĖLINĖS

Mirusiųjų pagerbimas ir už Lietuvos laisvę žuvusių atmintis

Mirusių pagerbimas yra labai seniai žinomas, kaip tikybinių taip ir tautų papročių pobūdžiu. Katalikų bažnyčioj, vėlinių diena yra skiriama visiems mirusiems paminėti ir jiems maldas aukoti. Senovėj, pagonių laikais, buvo likęs paprotys dėti maistą ant mirusių kapų. Visoje Lietuvoje buvo paprotys vėlinių dieną lankyti mirusių kapus, uždegti žvakes ir duoti neturtingiems aukų maldoms mirusių atminimui. Lietuvoje vėlinių dieną buvo gausiai lankomi karių, savanorių, šaulių ir kitų žymesnių vyrų kapai. Okupuotoje Lietuvoje lankymas kapų ir mirusių pagerbimas, uždedant žvakes ar giedoti giesmes, komunistų yra griežtai uždraustas, nes komunistai labai bijo, kad po priedanga mirusių pagerbimo ir susibūrimo, žmonės neprisimintų ir nesustiprintų tikėjimą į Lietuvos laisvės atgavimą. Katalikų bažnyčia oficialiai vėlinių dienos atmintį sustiprino, kada 1914 m. popiežius Pijus X dekretu, vėlinių dienai suteikė atlaidus.

Dar XIX amžiaus viduryje, kai kur Lietuvoje buvo pusiau šventė ir vėlinių išvakarėse buvo pakurjama pirtis arba trioba, kad sugrįžusios artimųjų vėlės sušiltų ir net būdavo paliekamas maistas, kad vėlės pasisotintų. Bažnyčia vėliau tuos papročius drausdavo, nes buvo priešingi krikščioniškam tikėjimui. Senovėj, egiptiečiai, mirusiems į kapus dėdavo raštu patarimus su paveikslais, reikalingus pomirtiniam gyvenimui. Mirtis mūsų artimųjų daro mus daugiau humaniškais, šalina egoizmą, daro mus dosnesnius ir jautresnius vargšų šelpime, mirtis verčia mus mažiau vertinti medžiaginius turtus, o daugiau vertinti žmogaus dvasinius lobius. Pagal Tumą Vaižgantą, mes savo gyvų žymesnių veikėjų nepastebime ir neįvertiname, bet žymiam lietuviui veikėjui mirus, jo darbus spaudoje su kaupu išlinksnuojame ir jį pagerbiame. Pagal Vaižgantą, nori pagarsėti, tai numirk, tai tik tada tavo darbai bus pastebėti ir tikamai įvertinti.

Vėlinių proga, mes su didžiausia pagarba ir dėkingumu prisimename visus, kurie paaukojo savo gyvybes, kovoje už Lietuvos laisvę. Mes pirmoje vietoje prisimename savanorius, šaulius, partizanus ir visus kankinius žuvusius ar mirusius pavergtoje mūsų tėvynėje, tremties šaltame Sibire, žuvusius už Lietuvos laisvę.

Mes šia proga, prisimename lietuvius jaunuolius Kalantą ir kitus tragiškai žuvusius ir pa-

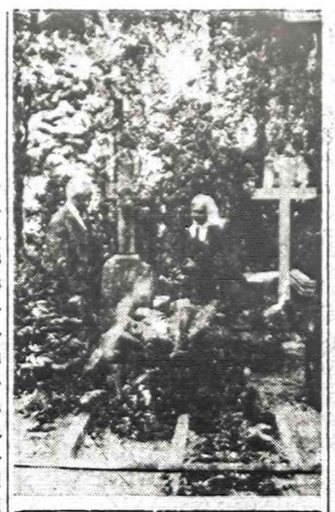

aukojusius savo gyvybes, reikalaujant Lietuvai laisvės. Tų jaunuolių tragiškos mirtys, už Lietuvos laisvę, mus visus giliai sukrėtė, paragino ir įpareigojo nesirūpinti geru gyvenimu ir prabanga, bet daugiau kovoti pavergtai mūsų tėvynės laisvei atgauti. Karo muziejuje Kaune, prie nežinomo kario kapo yra parašyta, mes žuvome, kad jūs gyventumėte.

Taip ir dabar mūsų kankiniai jaunuoliai žuvo tam, kad mes iššeivijoj laisvame pasaulyje, kur mes bebūtume, visur ir visomis išgalėmis kovotume už Lietuvos laisvės atgavimą. Pavergtoje Lietuvoje, Sibiro taigose ir laisvame pasaulyje visų susipratusių lietuvių širdyse ir sąmonėje Lietuvos laisvės įdėja yra, buvo ir bus gyva ir okupuotoje Lietuvoje jokia komunistų šarvuotų tankų galybė iš lietuvių sąmonės ir širdžių Lietuvos laisvės įdėjos neatėmė ir ateityje nepajėgs atimti, nes komunistai žmogaus kūną užkariauja ir priverčia jiems dirbti, bet lietuvio dvasios nenukariaus. Tragiškos jaunuolių mirtys, reikalaujant Lietuvai laisvės, pavergtoje mūsų tėvynėje atgaivino ir sustiprino naikinamą Lietuvos laisvės idėją ir visas pasaulis sužinojo, kad nėra jokios melagingos Maskvos skelbiamos Lietuvos laisvės, o yra tik žiauri Lietuvos okupacija ir kruvinas kariškas teroras.

J. KLAUSEIKIS

GEN. RAŠTIKIS TARP ĮVYKIŲ IR ŽMONIŲ

3

Rengė kariuomenę kovai, bet su kuo?

Ne kartą ir ne vieno asmens išeivijos spaudoje buvo reikšta nuomonių, jog S. Raštikiui esant kariuomenės vadu, pagal jo planą, Lietuvos biudžete kariuomenei buvo skiriama perdaug pinigų. Išlaidumą nepateisinančių balsų buvo ir anais laikais, tik spaudos cenzūra neleido kritiškai apie kariuomenę rašyti.

Ir ne tik civiliniame gyvenimo buvo prieš išlaidumą pasisakymų, bet ir karių tarpe. 1969 metais Naujienose aprašinėjau, kaip 1939 metais nepavyko penktam pulkui susimobilizuoti ir kaip kai kurie atsargos karininkai buvome paskirti į dalinius, kuriems vadovauti neparuošti.

Tuo pačiu žvilgiu žvelgiau trumpai ir į mokymą karo mokykloje, pastebėdamas, jog anais metais karo mokykloje buvo kariūnų aspirantų, kurie nesidrovėdavo lektoriams priminti nepateisinamą kariuomenės išlaidumą, keldami klausimą — su kuo Lietuva galėtų kariauti?

Atsimenu, vienas gydytojas (o jų kariūnų aspirantų kuopoj tada buvo keletas), atliekąs karo mokykloje karinę prievolę, lektoriui įrodinėjo, jog jo uždarymas karo mokykloje yra ne kas kita, kaip valstybės pinigų ir laiko gaišinimas, kai daugelyje Lietuvos miestelių nėra gydytojų. Karo metu, jei į tokį Lietuvą įsiveltų, jis būtų reikalingas ne kaip kardo nešiotojas, bet kaip karo ligoninės gydytojas. Tad, kodėl jis turi leisti metus karo mokykloje, vietoje dirbęs gydytojo darbą kuriame nors miestelyje?

Apie Raštikio suplanuotą ir vykdytą kariuomenės modernizavimą kritiškai mums kariūnams aspirantams per pamoką prabilo Orlikono patrankėlės šaudybos ir mechaninės dalies lektorius, karininkas. Šveicarijos Orlikono mieste pagaminta patrankėlė tiko šaudyti į lėktuvus, į šarvuočius ir į kitus žemės taikinius. Jos apsčiai Raštikio planu buvo pripirkta ir dabar kartais išeivijos laikraščiai išspausdina paveikslus sunkvežimių arlekonais prikrautų ir paraduojančių.

Karo mokyklos lektorius mums aiškino, jog tas ginklas labai geras Šveicarijos kalnų pozicijose. Bet kai Lietuvos keliais orlikonai pavežiojami, tai labai jautrus jų mechanizmas išsitranko, ginklo taiklumas pradingsta: apsipirkta Lietuvos kariuomenei juos perkant.

Atrodo, jog ne vien tas karo mokyklos lektorius pripažino, jog orlikonams bereikalo pinigai išmesti. Daugiau jų nebepirkta, tačiau pinigais ir toliau švaistytasi — pirktos vokiškosios LAK ir FLAK patrankėlės. Ir nebereikalo kai kieno dabar pajuokaujama: jei anais laikais jau būtų buvusi išrasta atominė bomba, tai, ko gero, būtų siekta ir atominę bombą nusipirkti, nors už ją ir visą Lietuvą reiktų užstatyti, paskolą užtraukti...

Žygio į Vilnių tema

Trečiame savo raštų tome S. Raštikis nemažai rašo apie Lietuvos ir Lenkijos santykius. Vilniaus problema paliečiama ir apie gen. Černių pasakojant. Esą "Černiaus vyriausybei teko atlaikyti didelį Lietuvos visuomenės spaudimą pradėti, kartu su vokiečiais, karo žygį prieš Lenkiją ir atsiimti Vilnių".

Žinoma, šiandien niekas neišmatuos, kaip didelis buvo tas spaudimas ir kiek gausi buvo ta visuomenė, kuri spaudė vyriausybę patraukti į karo žygį prieš Lenkiją kartu su naciais. Taip pat niekas niekas nesuskaitys, kiek buvo kitokių tuometinės visuomenės narių, negu Raštikis mini, t. y., kurie buvo priešingi Raštikio minimam žygiui.

Karo eigoje, kai Lenkijos valdžia buvo priversta pasitraukti, kai Vilnius paliktas be valdžios, tai tada atsirado ir dar trečia nuomonė — laikas eiti ir pasiimti Vilnių, be kurio nenurimti žadėta tiek daug metų dainas dainuojant. Ir 1939 metais mobilizuotų karių buvo diskutuojama ir keliamas klausimas: kur mobilizuoti eisim, ar į Vilnių?

Vilniaus pasiėmimas, kai jau Lenkijos valdžios ten nebebuvo, turbūt, nebūtų pasukęs Lietuvos likimo kita kryptimi, nes naciai ir komunistai jau buvo susitarę pasidalinti įtakų zonomis. Tik du dalykai būtų kitaip susiklostę. Pirmas: sovietų propagandai būtų prireikėję sugalvoti kitokią išdaigą tariamam draugiškumui reklamuoti, kaip reklamavosi Vilnių Lietuvai atiduodama. Antras: visai nebūtų buvę tokios Vilniaus rinktinės, kurios vadu buvo paskirtas gen. Vitkauskas, o juk toks to dabar peikiamo generolo paskyrimas nemažai prisidėjo prie jo populiarumo iškėlimo. Kaip, kieno siūlymu gen. Vitkauskas buvo paskirtas Vilniaus rinktinės vadu, gen. Raštikis neišaiškino, nors tada būdamas kariuomenės vadu jis žinojo, kas sumanė gen. Vitkauską paskirti labai vėliau reklamuoto Vilniaus rinktinės žygio vadu.

Lietuvos ir Lenkijos santykius liesdamas S. Raštikis rašo, kodėl jis 1938 m. pasisakė už Lenkijos ultimatumo priėmimą be pasipriešinimo ginklu. Aiškina jis: "Viena Lietuva be sąjungininkų, negali sėkmingai kariauti su Lenkija. Vieni mes galėtume tik gintis arba sukelti ginkluotą demonstraciją".

Vadinasi, ir anais metais, priešingai propagandinėms prakalboms, Raštikis nuomoniavo, jog jo vadovaujama kariuomenė negali sėkmingai kariauti su Lenkija. Kaip minėjau, tokios nuomonės žmonių buvo daugiau ir jie savo nuomonę remdavo aiškia išvada: paradams ar ginkluotai demonstracijai sukelti tokios išlaidžios kariuomenės Lietuvai nereikia.

Teisindamas ir gindamas kariuomenės stiprinimo, arba, kaip buvo vadinama, kovingumo pakėlimo programą, gen. Raštikis užsispyrusiai tvirtindavo gerai daręs, kad tokį planą paruošė ir vykdė. "Įvykių ir žmonių" knygoje kai kur Raštikis nebėra užsispyrėlis savų planų gynėjas, bet prisistato ir rimtu galvotoju. Jis rašo: "Rimtai pagalvojus, niekas negalėtų rimtai tvirtinti, kad viena ir izoliuota Lietuva galėjo sėkmingai kariauti ir su Vokietija, ir su Lenkija, ir su Sovietų Sąjunga". (404 psl.).

Ačiū Raštikiui už rimtą žodį, už rimtą pagalvojimą. Gerai, kad jis nors ir po laiko, nors iš dalies prisideda prie tų, kurie ne tik dabar, bet ir anais laikais rimtai pagalvoję sakydavo, jog Lietuva su kaimynais kariauti negalėtų ir jai išlaidinga kariuomenė nereikalinga. (B. d.)

"NAUJIENOS' KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BIČIULIS

Philomena Says

CHICAGO SAVINGS IS NOW PAYING

5.39% Annual Yield on 5¼% Passbook Accounts Daily Interest

5.92% Annual Yield on 5¾% 90-Day Notice Accounts $100 Minimum

6.003% Annual Yield on 5¾% 90-Day Savings Certificate $1,000 Minimum

6.81% Annual Yield on 6½% One Year Savings Certificate $1,000 Minimum

7.08% Annual Yield on 6¾% 30-Month Savings Certificate $5,000 Minimum

7.35% Annual Yield on 7.00% Four Year Savings Certificates $1,000 Minimum

7¼% on Four Year Savings Certificates $10,000 Minimum

7.627% Annual Yield

PHILOMENA D. PÄKEL President

For 49 years, savers at near-$100 million Chicago Savings have become accustomed to the highest rates permitted by law. It is possible to offer the above yield where earnings remain undisturbed and are compounded for a year or more.

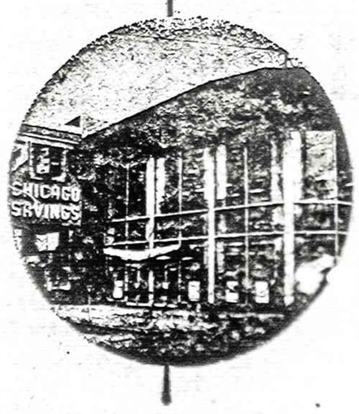

CHICAGO ★★★★ savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

● Passbook Savings Earn From Day of Deposit to Day of Withdrawal

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina $2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Nuo 1914 metų

Midland Savings aptarnauja taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki $20,000.

Frank Zeges, President

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4040 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4470

5¼% Passbook Savings. All accounts compounded daily — paid quarterly.

7½% 4 Years Savings Certificate (Minimum $5,000).

Prof. Vaclovo Biržiškos

SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 puslapiai. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už $4.00, o kietuose viršeliuose už $6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Illinois 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

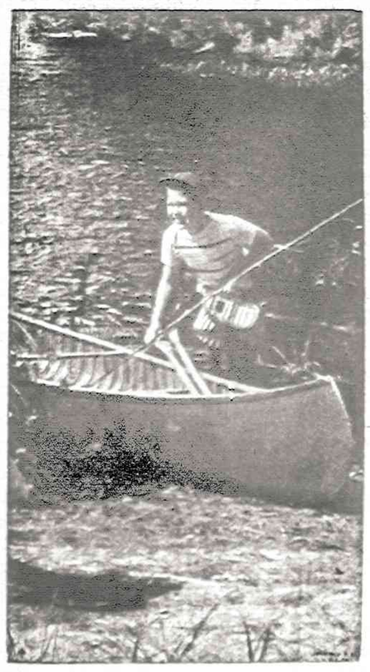

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuošimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7¼% PER ANNUM $5,000.00 OR MORE 4 YEAR MATURITY

6¾% $5,000.00 OR MORE 30 MONTHS MATURITY

6½% $2,500.00 OR MORE 1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Įsteigta 1923 metais. Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:
In Chicago $22.00 per year, $12.00 per six month, $7.50 per 3 months. In other USA localities $20.00 per year, $11.00 per six months, $6.00 per three months. Canada $22.00 per year; other countries $23.00 per year.

15 cents per copy, 15 c. on Saturday

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams	$22.00
pusei metų	$12.00
trims mėnesiams	$7.00
vienam mėnesiui	$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	$20.00
pusei metų	$11.00
trims mėnesiams	$6.00
vienam mėnesiui	$2.00
Kanadoje:	
metams	$22.00
pusei metų	$12.00
vienam mėnesiui	$3.00
Užsieniuose:	
metams	$23.00
pusei metų	$13.00
vienam mėnesiui	$6.50

Naujienos eina kasdien, išskirtas sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Komunistai nėra pakankamai komunistiški

Rusų okupuotoje Lietuvoje "komunistų" skaičius kiekvieną savaitę auga. Kartais ateina įsakymas priimti į partiją kiekvieną energingesnį ir sumanesnį krašto gyventoją, bet netrukus partijos vadovybė skelbia valymą. Brežnevas buvo paskelbęs valymą prieš porą metų. Daugelis nepageidaujamų komunistų negavo savo partijos bileto. Partijos vadovybė nieko nepageidaujantiems asmenims nesako, bet naujo partijos bileto jiems neduoda.

Būti komunistu ne tik Lietuvoje, bet ir kituose rusų pavergtuose kraštuose ne toks jau lengvas dalykas. Partijos narys turi gerai suprasti pagrindinius komunistų partijos dėsnius ir juos tinkamai interpretuoti. Jeigu jam tie dėsniai nesuprantami, ar jeigu jis pasuka ne ta linija, tai netrukus jis gaus pastabų iš savo vyresniųjų. Jis pats turi sekti partijos organus, turi atidžiai skaityti pačias svarbiausias instrukcijas ir jas įsisavinti. Jeigu jis to nepadaro, arba jeigu jis nepajėgia jų suprasti, tai didelės pažangos partijoje jis nepadarys.

Prie partijos centro komiteto yra sudarytas didokas burys specialių inspektorių, kurie važinėja po kraštą ir tikrina, ar partijos pareigūnai suprato partijos sekretoriaus instrukcijas. Tie inspektoriai nekreipia dėmesio į kolchozus arba veikiančias dirbtuvėles. Jiems terūpi tiktai partijos narių veikla ir tinkamas partijos sekretoriaus instrukcijų pildymas. Kad reikalas pasistumtų pirmyn, ruošiami bendri susirinkimai, kuriuose kartais apsvarstomos priežastys, dėl kurių negalima vykdyti sekretoriaus arba kurio kito pareigūno instrukcijos. Bet dažniausiai tuose susirinkimuose tiktai išklausomas dar vienas pranešimas iš centro atsiųsto propagandisto.

Danutė Verslovienė, baigusi įvairius partinius kursus ir išlaikiusi ne tik rusiškus, bet ir lietuviškus egzaminus, yra paskirta Lietuvos komunistų partijos centro komiteto darbo inspektorė. Ji neinspektuoja centro komiteto narių vedamo darbo, bet išvažiuoja į provincijas ir patikrina, ar partinės grupės veda tinkamą darbą. Kai randa netinkama kryptimi galvojančius partijos žmones, kaijie abejoja paskutinėmis partijos instrukcijomis, tai Verslovienė praneša centrui, kuris imasi priemonių nerangumui pašalinti. Ji buvo išvykusi inspekcinėi kelionei, vaikščiojo po kolchozus. Apie Naujasodžio kolchozo ir komunistų vedamą darbą ji šitaip rašo:

"Ataskaitiniai — rinkiminiai susirinkimai parodė, kad yra rūpesčių partiniame darbe. Pasitaiko, kad susirinkimai ruošiami paskubomis, svarstymui pateikiami paviršutiniški pranešimai. Kai kurie pasisakymai buvo lyg ataskaitos, nekritiški; nekėlė jokių partinio darbo klausimų, vyravo susitaikstymo nuotaikos. Dar daug spręstinų klausimų kolektyvų vadovaujančių draugų tarpusavio santykiuose. Pasitaiko liberalizmo komunistams, kurie paleidžia partinę ir darbo drausmę, nusikalsta partijos įstatymams. Reikia tobulinti partinių įsipareigojimų ir jų kontrolės praktiką, gerinti partinių dokumentų kokybę, didinti paramą ir kontrolę vietose". (Tiesa, 1973 m., spalio 24 d., 2 psl.).

Verslovienei nepatinka liberalinės mintys komunistų tarpe. Ji pati yra partinio darbo inspektorė, tiktai valdininkė. Ji primena komunistų partijos eilėse pasireiškiančias liberalizmo mintis tik todėl, kad jai įsakyta inspekcijos metu kreipti į tai dėmesį. Jeigu jai bus įsakyta kreipti dėmesį į vagiliavimą arba sukčiavimą komunistų tarpe, tai josios pranešimas kalbės apie tuos komunistų daromus nusikaltimus. Jeigu Sniečkus jai įsakys patikrinti, kaip partijos rajonų sekretoriai neturėdami reikalingų leidimų, pasistatė pirtis, į kurias vieni net drįso pakviesti patį Sniečkų. Ji inspektuos pirtis. Sniečkus žinojo, kad rusai neduoda statomos medžiagos sulūžusioms durims ir langams, dar mažiau jie davė pirtims, bet komunistų partijos sekretorių pirtys yra pastatytos.. Svarbiausia, tos pirtys yra aprūpintos pilnais geros degtinės ir mėsos sandėliukais. Pirtin pakviestieji turi progos ne tik gerai išsiperti, bet ir pabaliavoti.

Visi žinome, kad nepriklausomos Lietuvos laikais Lietuvoje komunistų veik nebuvo. Tikrai jų nebuvo galvojančių žmonių tarpe. Komunizmo idėjos lietuviams buvo svetimos. Jos svetimos ir rusams. Rusiškos imperijos statytojai komunistinės idėjas naudoja savo imperijai stiprinti ir plėsti. Lietuvių dauguma buvo demokratiškai nusiteikę, jie siekė pagrindinių žmogaus teisių, norėjo visiems privalomų įstatymų. Okupantas stengiasi išrauti visas mintis, priešingas aklam paklusnumui. Maskvai priimtini tik toki komunistai, kurie aklai jų klauso, kurie nėra užsikrėtę demokratinėmis idėjomis, nereikalaują pagrindinių žmogaus teisių.

Verslovienė aiškino Naujasodžio komunistams, kad jų galvojimas neina pagal tikrą partinę liniją, kad jis į tikrą rojų nenuves. O partijos centro komitetas rado reikalo tą josios rašinį paskelbti centriniame organe. Ne tikra linija galvojančių komunistų yra ir kitose pavergtos Lietuvos vietose. Okupantas nori ir juos įspėti, kad jie pasitaisytų ir savo mintis kreiptų Maskvos nustatyta linija, jeigu nori ir toliau turėti "partinius dokumentus'. "Partiniu dokumentu" dabar vadinamas partijos nario bilietas. Paprastas gyventojas gali partijos nario bilieto neturėti, bet bilietą turėjusiam jo netekti daug pavojingiau. Buvusius partijos narius rusai labiau persekioja, negu partijoje visai nebuvusius.

MŪSŲ RŪPESČIAI IR UŽDAVINIAI

ATSARGIAU SU "GARBĖS DIPLOMŲ" DALINIMAIS

P. STRAVINSKAS

I DALIS

Turime įvairių srovių, įvairių idėjinių spalvų lietuviškų organizacijų išeivijoje

Tos organizacijos turi apsčiai ir savo veikėjų; mažesnių ir didesnių, net ir savo ideologų, steigėjų, idėjinės dvasios įkvėpėjų, sakytum, savo tėvų. Visai suprantama.

KAI TA, AR KITA SROVINĖ — IDĖJINĖ ORGANIZACIJA UŽ JOS IDĖJŲ KŪRIMĄ, PUOSELĖJIMĄ IR VISUOMENĖJE SKLEIDIMĄ PAGERBIA SAVO ŽYMIUS VEIKĖJUS YPAČ VADUS

Tiktai ji, ta srovinė organizacija (politinė, kultūrinė, religinė ir pan.) negali pretenduoti, kad jos tokius aktyvius veikėjus, vadus specialiai gerbtų (kokią ypatingą pagarbą jiems teiktų) kitos, priešingų idėjų organizacijos ar jų paskiri žmonės. Užtenka, kad priešingų idėjų organizacijos ir jų paskiri žmonės parodo jai savo toleranciją, jos idėjoms pakantą, teikia jai įprastinę pagarbą, ne kokią specialią, ypatingą.

II. — KAI SROVINĖS — IDĖJINĖS ORGANIZACIJOS VADAI IR VEIKĖJAI BETGI GRAŽIAI PASIREIŠKIA VISŲ LIETUVIŲ BENDRINĖJE VEIKLOJE

Kaip pvz., Lietuvos laisvinimo darbe ar kitose srityse, tai ne tik galima, bet ir reikia visiems lietuviams tokias organizacijas ir jų asmenis dar ir specialiai, labai gražiai pagerbti, ne tik gyvuosius, bet ir mirusiuosius.

Pavyzdžiai

Pv.z., tokie mūsų socialdemokratų veikėjai ir vadai, kaip Dr. Pijus Grigaitis, Steponas Kairys, Kipras Bielinis, Vladas Požėla ir daugelis kitų turi gi daug nuopelnų ne tik mūsų lietuviškajai socialdemokratijai, bet dargi ir visai mūsų lietuvių tautai. Aš esu krikščionis demokratas, todėl man neprivalu, nebūtina teikti tiems mūsų sociaudemokratų didiesiems išskirtinę pagarbą už jų nuopelnus savo srovinei organizacijai, savo socialdemokratijai . Užtenka, kad aš būčiau tiems mūsų socialdemokratų didiesiems dėl anos jų srovinės veiklos tik tolerantiškas, pakantus; įprastai pagarbus.

Bet anie socialdemokratų didieji buvo, be to, dar ir kitų mūsų bendrinių organizacijų veikėjai; pvz., jie reiškėsi bendrinėje Lietuvos laisvinimo veikloje ar bendruomeniniame darbe ir pan.; nusipelnydami ir visos mūsų tautos pagarbos. Todėl man, va, tegul ir ne socialdemokratui, o krikščioniui demokratui, privalu savo pagarbą aniems socialdemokratų veikėjams ir vadams kaip tikriems lietuviams, nusipelniusiems garbės sava bendrine veikla.

Už tokią bendrinę veiklą VLIKe, Bendruomenėje ar kitur) turėtų pareikšti net ir specialią (išskirtinę) savo pagarbą aniems veikėjams visos mūsų bendrinės oranizacijos, netgi ir visos srovinės; dalyvaujančios irgi toje bendrinėje veikloje, tiesiogiai (pvz. VLIKe) ar per savo paskirus narius.

Tokią specialią pagarbą jiems galėtų ir turėtų pareikšti irgi bendrinio pobūdžio *profesinės organizacijos,* kaip pvz., Lietuvių Teisininkų Draugija, Liet. Gydytojų Dr-ja, Inžinierių Dr-ja ir pan. —

Tiktai, *jei srovinės organizacijos veikėjas, be savo teigiamos veiklos, yra pasireiškęs ir neigiama, nukreipta prieš bendrines organizacijas,* pvz., prieš VLIKą ir jo vadovaujamą Lietuvos laisvinimo darbą ar pan.), tai jis, tas veikėjas, negali pretenduoti į jokią pagarbą ar pan.), tai jis, tas veikėjas, negali pretenduoti į jokią pagarbą jam net ir iš kitų srovinių orgjų arba jų veikėj, dirbančių solidariai su visais bendrinės veiklos srityse. Pvz., tokie, va, buvę tautininkų veikėjai ilgamečiai Lietuvos laisvinimo darbo trukdytojai, jam kenkėjai, kaip Bronys Raila, ir Vincas Rastenis negali reikalauti, net nei laukti iš jokios mūsų bendrinės, netgi ir jokios srovinės organizacijos pagarbos.

III. — KĄ BETGI BRONYS RAILA PER NESUSIPRATIMĄ YRA GAVĘS IŠ BENDRINĖS — PROFESINĖS MŪSŲ GYDYTOJŲ ORGANIZACIJOS UŽ SAVO DARBELIUS?

1968 metais jis yra gavęs iš Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos (kurioje dalyvauja įvairių srovių mūsų daktarai) $1000 — premiją arba dovaną, kalp "geriausias žurnalistas — publicistas", atseit, už visus savo žurnalistinius — publicistinius straipsnius, paskelbtus mūsų spaudoje. Būkime objektyvūs ir teisingi — pripažinkime, kad mūsų Bronys Raila iš prigimties yra gabus stilistas, geba gražiai žodinga lietuvių kalba reikšti mintį; kai pasistengia, tai jis gali ir giliau galvoti, net ir iš esmės su tuo ar kitu asmeniu padiskutuoti prableminiu klausimu; tik visa bėda,, kad jis į diskusijas iš esmės paprastai nesileidžia. Jis savo oponentą nori "nugalėti" tik savo anot jo "stiliaus raitymu" ir visokiais žurnalistinjais tarškalais, net šlykštybėmis, pvz., juodinimu, įžeidinėjimu kito asmens, savo oponento šlykščiais žodžiais ar nešvankiais išsireiškimais ir pan. Jo žurnalistinė kūryba, gal tik su labai maža išimtimi, buvo ir yra neigiama, negatyvi, visa griaunanti ir nieko nestatanti, nekurianti.

Taip jis reiškėsi, būdamas jaunas, nepriklausomoje Lietuvoje Trečiame Fronte, taip ir dabar išeivijoje.

(Bus daugiau)

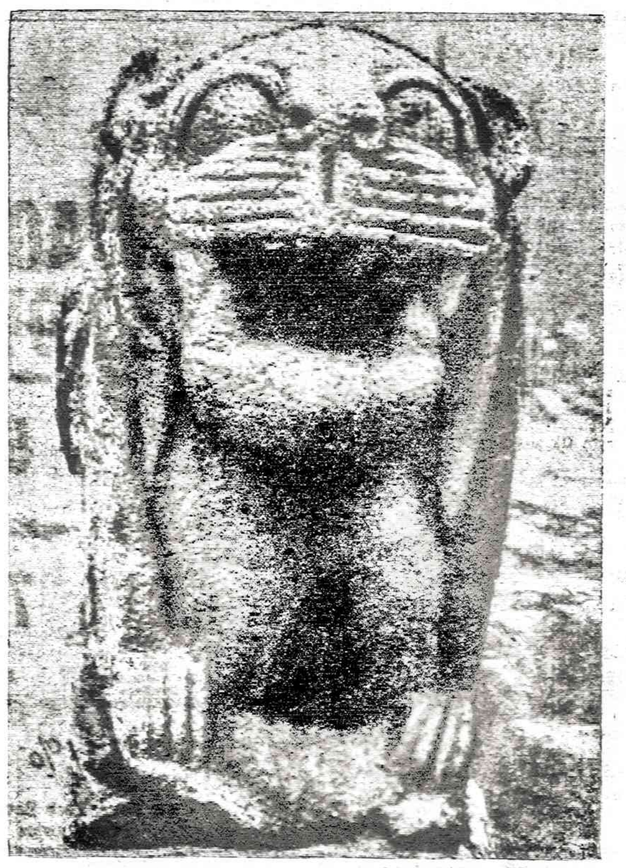

Hetitiškas liūtas iš Zindžirlio, saugojęs pietinius tvirtovės vartus. Iškaltas maždaug IX amžiuje prieš mūsų erą.

VOITECHAS ZAMAROVSKIS

HETITAI

21

Profesorius Fridrichas Delič as stipendiatą iš Vienos priėmė nuoširdžiai, kaip kad moka didieji žmonės. Jis nusišypsojo, išgirdęs Grozno prisipažinimą, jog tai, ką šis iki šiol sužinojęs, tesą jo nežinojimo spragos. "Juk visi mes, asiriologai, esame, iš esmės imant, savamoksliai", — nuramino svečią profesorius. Wir sind doch alle... Ir aukštas, liesas, į poetą panašus neryžtingas jaunikaitis nesiliauja mintyse kartojęs tą "mes", kuriuo prasidėjo profesoriaus frazė. Didysis Delič as priėmė jį į savo draugiją, ir jo "mes" nebuvo pluralis majestatis!

Po to Groznas prisistatė profesoriams Zachanui ir Bartui, dviem žymiausiems Vokietijos semitologams. Pasisekė jam ir su Winkleriu: garsusis asiriologas tą šaltą 1901 metų rudens rytmetį visai atsitiktinai buvo gerai nusiteikęs.

Delič as klausia Grozną, kurį klausimą šis norėtų nagrinėti jo seminare. Groznas peržiūri temų sąrašą: "Tokios ir tokios šventyklos tekstų aiškinimas", "Metinių iškilmių tokio ir tokio dievo garbei apeigų analizė..." — ir jo žvilgsnis užkliūva už temos, iki šiol niekieno nenagrinėtos, iki šiol niekieno neliestos. Jis svarsto. Juk ekonomika — tai pamatas; žmonėms pirmučiausia reikalingas maistas, drabužis, būstas, tik po to ateina visa kita... O pinigai ekonomikoje — tas pat, kas kūne...

— Jei leisite, pone profesoriau, — "Senovės Babilonijos pinigai!"

Jis išstudijavo literatūrinius šaltinius ir pačių babiloniečių tekstus, ypač išlygas dėl baudų ūkinėse babiloniečių sutartyse, kurių bendrieji ekonominiai ir finansiniai terminai tebebuvo visai neištirti, ir neišaiškinti, ir "išaiškino tuos nesuprantamus iki šiol posakius naujo būdu, kuriam Delič as pritarė, įgalindamas jį paskelbti tą darbą antrašte "Babilonijos pinigai" ".

Toji nedidelės apimties studija vėliau buvo išspausdinta Delič o asiriologinių darbų rinkinio IV tome ir savitu temos traktavimu bei naujais duomenimis bematant išgarsino Grozno vardą visame mokslo pasaulyje. Labai būdinga to meto sąlygoms, kad čekų mokslininko vardas pasiekė čekiją — teisybė, tik siaurą specialistų ratą —net per Berlyną. Mes siek tiek papildysime kuklų tos studijos įvertinimą, pateiktą ankstesnėje pastraipoje (kuklų dėl to, kad jo autorius yra pats Groznas): pusės šimtmečio mokslo pažanga jos nepaneigė, ir viso pasaulio specialioji literatūra remiasi ja iki šiol!

Bet pinigai — tai dar ne viskas, net ir senovės Babilonijoje. Už jų slypi darbas, o senovės Babilonijoje — pirmiausia žemdirbystė. Prieš tūkstančius metų tasai kraštas buvo ištisas žydintis sodas, išvagotas tūkstančių dirbtinio drėkinimo kanalų, maitinantis savo javais ir kitais žemės vaisiais milijonus žmonių. Vien tik Babilono miestas, kukliausiais senovės duomenimis, turėjęs daugiau gyventojų, negu visa Mesopotamija, baigiantis XIX mūsų eros amžiui. Šioji negyvenama, dulkėta dykuma su vienišais kauburiais, vėjo supustytais ant kitados garsių miestų griuvėsių, buvo šalis, kurioje Biblija, ir ne be pagrindo, buvo įkurdinusi rojų. Kas sukėlė tokią siaubingą permainą? Žinoma, karai, užkariautojai. Bet argi tai įvyko ne todėl, kad jie sunaikino šio krašto žemdirbystę, sunaikino prielaidas atkurti žmonių gyvenimą, kuris paprastai iš naujo atgimdavo ne po didžiausių karo audrų? Ir Groznas vėl ieškojo dalyko esmės. Jis tyrinėja Mesopotamijos žemdirbystę, svarbiausią tuometinio ūkio šaką, stengiasi sužinoti, ką yra apie ją pasakę patys babiloniečiai ir asirai, taip pat jų pirmtakai nuo Eufrato ir Tigro žiočių — šumerai. Taip sukuriamas veikalas "Javai senovės Babilonijoje", kuriam medžiagą Groznas rinko dvylika metų, ne kartą nukrypdamas į kitas sritis ir nugalėdamas nemažus gyvenimo sunkumus.

Šioje vietoje keletas žodžių apie tą 250 puslapių knygą, išleistą 1913 metais, gal ir pažeis chronologinį nuoseklumą, bet ne dėstymo sistemą. Groznas joje nustatė, kurių rūšių javai buvo auginami Mesapotamijoje prieš keturiasdešimt — penkiasdešimt amžių ir kokia buvo ekonominė jų reikšmė. Svarbiausias javas buvo dvieiliai kviečiai, šumerų — akadų tekstuose vadinami bututu. Jis išaiškino, kad buvo auginami ir linai, sezamas (akadiškai šamašamu), lešiai, pupelės, žirniai, iš vaismedžių — datulių palmė ("360 jos panaudojimo būdų... šlovino specialus himnas"), be to, figmedis, vynmedis, obelis. "Iki 1913 m. nebuvo žinoma, kad senovės šumerai ir babiloniečiai turėjo taip pat alų ir jį gamino iš salyklo. Iki tol buvo manoma, kad, be vynuogių vyno, tos tautos žinojo tik datulių vyną, babiloniškai vadinamą šikaru. Tik 1913 metais veikale "Javai senovės Babilonijoje" (psl. 140 ir toliau) aš nurodžiau, kad jau nuo seniausių laikų šumerai ir babiloniečiai žinojo alų bei salyklą ir kad tas gėrimas jų krašte buvo labai paplitęs. Man pavyko XXV ir XXIV a. prieš Kristaus gimimą šventyklų inventoriuose rasti labai senų įvairių alaus rūšių gaminimo receptų. Įdomu, kad babiloniečiai žinojo tirštąjį alų", "juodąjį alų" ir "raudonąjį alų". Tai seniausi iš visų esamų alaus receptų".

Pusės tų atradimų ir naujų žinių apie tolimiausią Rytų kraštų praeitį kitam būtų pakakę tapti akademiku, tačiau net ir jų visuma neturėjo dar nė pusės to Grozno veikalo reikšmės. Kur yra javų, ten turi būti ir plūgas arba bent kauptukas (iš brandžiųjų senovės kultūrų tik Vidurinės Amerikos majai ir actekai nežinojo tų įnagių, nes javų "javas" buvo kukurūzas). Groznas nustatė, kad šumeriškas kauptuko pavadinimas mar (babiloniškai marru) nesvetimas ir senovės egiptiečių kalbai, kuri kauptuką arba kastuvą taip pat vadino m(a)r. Be to, jis įrodė, kad šitaip yra ir su šumerų žoždžiu bututu: dvieilius kviečius egiptiečiai vadino b(u)t(u)t. Tačiau šumerų kultūra buvo kur kas senesnė, negu egiptiečių; archeologinės iškasenos liudijo, kad seniausiais laikais Mesopotamija buvo pralenkusi Egiptą net puse tūkstančio. Kokią išvadą iš to padarė Groznas, ypač kai įsitikino, kad toks pat ryšys sieja daugelio kitų kultūrinių augalų, padargų (kaip kad plūgo arba žagrės), gėrimų valgių pavadinimus, pagaliau statybininkų, skulptorių, dailidžių, puodžių, kalvių amato terminus? Tokią pat, kaip ir skaitytojas: kad tuos žodžius kartu su daiktais, kuriuos jie reiškia, egiptiečiai pasisavino iš šumerų arba šumerų — babiloniečių. Tai buvo, be abejo, revoliucinis atradimas: iki tol manyta priešingai, būtent, kad pirmieji, kurie augino kviečius, naudojo (o gal net išrado) plūgą ir t. t., buvę egiptiečiai.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį
"NAUJIENAS"

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
IR
DR. FANG C. LU
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Antras ofisas —
8007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-0300
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtad. 1—7 val., antrad., penktadieni nuo 1—5, treč. ir šeštad. tiktai susitarus.
Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. NINA KRAUCEL - KRIAUCELIŪNAITĖ
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. KEDZIE AVE.
Telef. WA 5-2670.
Neatsiliepus — skambinti 471-0225.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet. Šeštadieniais nuo 9 iki 11 val. ryto tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMERISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antrad. nuo 1—4 po pietų, ketvirtad. nuo 5—7 val. vak.
Ofiso telef.: 776-2880
Naujas rez. telef.: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
ATOSTOGOSE NUO XI. 5 iki XI. 19.
Pavaduoja
DR. J. BAKŠYS

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: Gibson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telef. HE 4-2123. Jei neatsiliepia, tai telef. GI 8-6195.

P. ŠLEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRospect 6-5084

Baimė dėl gyventojų prieauglio didėjimo

Šiais laikais tenka pastebėti įvairioj spaudoj pasisakymus, kad netolimoj ateity gyventojų prieauglis būsiąs tiek padidėjęs ir visur bus jaučiama maisto trūkumo grėsmė. Žinoma, jei maisto gaminiai būtų paruošiami ateityje tokiu būdu kaip dabar, tad toji grėsmė tikrai pasireikštų. Šituo atžvilgiu reikia atsiminti, kad visame pasaulyje didėja ne tik gyventojų prieauglis, bet ir pačių maisto gaminių prieauglis. Senaisiais laikais irgi būdavo kalbama panašia,i kad padidėjus pasaulyje gyventojų skaičiui sunku būsią tinkamai išsimaitinti.

Aš dar prisimenu 1899 metų laikotarpį, kada įvairūs žmonės dažnai kalbėdavo, jog netolimoj ateity teksią daug kam badauti, nes susidariusiam didesniam gyventojų prieaugliui nebūsią galima kaip reikiant išsimaitinti. Bet baigiantis 1899 metams atsirado kitokių spėliojimų, būtent: pasibaigus 1899 metams būsianti pasaulio pabaiga. Taigi buvo taip pat pasakoma, jog nereikia bijoti maisto trūkumo grėsmės, nes įvykus pasalio pabaigai niekam nebereikės ieškoti bet kokio maisto. Daug kas tada tikėjo į artėjančią pasaulio pabaigą ir daug kas sakydavo, jog nereikia rūpintis maistu. Kai tik kelios dienos liko ligi 1900 metų pradžios, tad Lietuvos kunigai bažnyčiose paskelbė, kad gruodžio mėnesio paskutinę dieną (1899 m.) vėlai vakare bus laikomos iškilmingos pamaldos priartėjus pasaulio pabaigai. Daug žmonių į visą tai tikėjo, ir daugelis tada paimdami į burną kokį nors užkandį pasisakydavo, jog nebereikės niekad rūpintis maisto trūkumu.

Kai prasidėjo 1900 metai, tad bažnyčioje tuojau po 12 val. naktį visi pajuto, kad lauktosios pasaulio pabaigos nėra. Visi tada labai nudžiugo. Ir nudžiugę žmonės keliais eidami namo daugiausia dainavo visokias linksmas dainas. Ir po tokio laiko vėl žmonės ėmė rūpintis geresniu maistu.

Tada Lietuvoje visi žmonės manė, kad toji pasaulio pabaiga, buvo laukiama iškilmingai tik Europoje. Bet iš laikraščių galima buvo pastebėti, kad pasaulio pabaiga buvo susidomėję viso pasaulio žmonės. Viename vokiškame laikraštyje teko pamatyti plačius aprašymus apie praėjusią pasaulio pabaigą, ir iš ten dar buvo pasakyta, kad 1800 metų pradžioj buvo laukiama pasaulio pabaiga, bet tik kai kuriose pasaulio vietose, o ateinanti pasaulio pabaiga pagal įsigalėjusią tradiciją būsianti 2000 metų pradžioj. Tame vokiškame laikraštyje, kur buvo suminėta pasaulio pabaiga, dar buvo įdėtas straipsniukas apie tai, ką reikia daryti tokiuose ūkiuose, kur ūkininkai turi nenaudojamus smiltynus, kuriuose auga tik mažos žolelės; tokiuose smiltynuose galima lengvai užsiauginti tokių augalų, iš kurių galima paruošti tinkamų maisto gaminių. Kadangi mano tėviškėj nemaža žemės dalis susidėjo iš smiltyno, kuriame tik mažos žolytės augo, tad buvo pasiruošta tą tuščią smiltyną pasinaudoti taip, kaip tame laikraštyje buvo nurodyta, būtent: sudaryti keturių laukų sėjomainą; vietoj gyvulinio mėšlo vartoti tik lubinus (tam tikrus augalus) kaip žaliąją trąšą. Taigi paskui tame smiltyne gerai uždėrėdavo rugiai, bulvės ir avižos su žirnių priemaiša. Mes visi tada stebėjomės, kad buvo gaunamas geras derlius, taigi padaugėjo maisto gaminių.

Šiais laikais kai tenka kur pravažiuoti, kartais galima pamatyti , kad daug kur smiltynai nėra naudojami. Pagaliau ir tokios žemės, kur yra pakankamai juodžemio, nėra tinkamai naudojamos. Jei visur visokios žemės būtų tinkamai naudojamos, tad derlius būtų daug didesnis gaunamas. Taigi visame pasaulyje maisto gaminių prieauglis turi tinkamai derintis su įvairių žmonių prieaugliu ir niekam netektų bijoti maisto trūkumo grėsmės.

A. Kelmutis

GRADINSKAS
Naujutėlis kasetinis
GRUNDIG
MAGNETOFONAS
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom gražiausios gėlės ir vainikai antkapių papuošimui ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA, 1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 11—12 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telef.: HEmlock 4-8413
7139 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITUS SKAITYTI NAUJIENAS

J. AUGUSTAITIS
ANTANAS SMETONA IR JO VEIKLA
154 pusl. knyga. Kaina $1.50
Nei vienas žmogus, norįs pažinti nepriklausomos Lietuvos ir Antano Smetonos valdymo laikotarpį, negalės apsieiti be J. Augustaičio paruoštos studijos. Ši knyga būtina kiekvienam, norinčiam pažinti netolimą Lietuvos praeitį. Lietuvoje gyvenusieji ir Smetonos valdymo laikotarpį pažįstantieji žmonės tvirtina, kad J. Augustaitis teisingiausiai ir tiksliausiai aprašė ir įvertino Antano Smetonos veiklą.
J. Augustaičio knygą galima gauti "Naujienose" darbo valandomis. Kas negali užeiti į "Naujienas", tai prašomas persiųsti $1.50 čekį arba Money Orderį, pridedant 20 c. persiuntimui paštu, tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608.
Gavę pinigus, tuojau knygą pasiųsime.

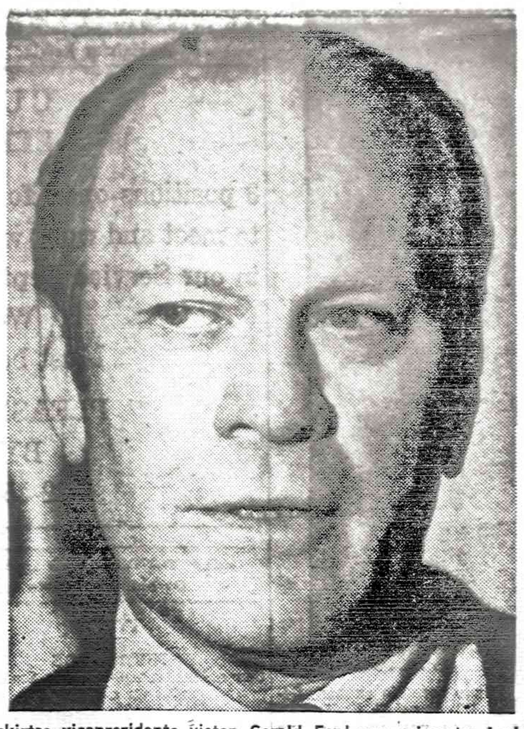

Paskirtas viceprezidento vieton Gerald Ford yra priverstas laukti, kol kongresas jį patvirtins. Kongresas nesiskubina, susikirtęs su prezidentu dėl Watergate bylos.

Piliečių Lygos veikla

A. L. Piliečių Klubo veikla

Amerikos Lietuvių Piliečių Pašalpos Klubo susirinkimas įvyko spalio 27 d. Liūdna žinia buvo pranešta, ilgų metų narė Paulina Klimas mirė po ilgos ir sunkios ligos. Ji buvo pagerbta visų dalyvaujančių narių atsistojimu ir vienos minutės tyla. Jos šeimai buvo išreikšta gili užuojauta.

Komisija, kuri rengė metinį šokių vakarą — Bernice Zemgulis, Josephine Masilonis ir Estella McNamee, pranešė, kad Antano Walluno orkestras paimtas vakarui ir atvirutės kiekvienam nariui bus siunčiamos. Kuris neatvyks į susirinkimą, bus nubaustas. Turės užsimokėti už biletą ir bausmę, kai duokles mokės.

Ligonių lankytojas Paul Masilonis ir finansų raštininkė Bernice Žemgulis pranešė, kad nebuvo ligonių. Visiems tai buvo malonu girdėti.

Susirinkimas nebuvo ilgas, nes didžiuma atsilankiusių narių skubinasi važiuoti į Naujienų banketą. Priešmetinis susirinkimas įvyks 1973 m. gruodžio 16 ir tą dieną bus renkama 1974 metų valdyba. **E. M. McNamee**

Vagystės krautuvėse

Montgomery Ward & Co. ištyrė, kad krautuvėse vaginėja ne tiek kai kurie pirkėjai, kiek kai kurie pardavėjai. Ward nustatė, kad pačių krautuvių pardavėjų vaginėjimais padaryta nuostolių 8 kartus daugiau negu iš šalies (iš pirkėjų pusės).

Praeėjusiais metais Ward kratuvėse buvo pagauti bevagiant 29,670 pirkėjai ir 3,165 tarnautojai, tai yra trys nuošimčiai visų tarnautojų. Šiemet krautuvėse vagysčių ir vagiančių tarnautojų padaugėję 45 nuošimčiais. Vien per liepos mėnes pagauta 15,000 bevagiančių.

Per visas JAV-bes pirkėjai ir pardavėjai iš krautuvių pavagią iki 5 bilijonų dolerių vertės prekių. Illinois Merchants Association tvirtina, kad vagystės per praeitus 10 metų padaugėjo 150 nuošimčių ir pasidarė sparčiausiai didėjančiu nusikaltimu.

Gražins paimtus nuosavybių mokesčius

Vyresnieji piliečiai ir nepajėgūs karo veteranai gali įteikti pareiškimus iki šio mėnesio ,5 dienos, kad gražintų valstijai sumokėtus nuosavybės mokesčius (Property Tax).

Pareiškimai mokesčiams atgauti turi būti paruošti ir įteikti Illinois Revenue Departmentui dar prieš lapkričio 15 d. Tame pačiame departamente 160 LaSalle St., galima gauti reikalingus blankus.

Papildomus paaiškinimus ir reikalingą pagalbą gali suteikti A. Čepulis LA 3-1387.

Princesė nekvietė Nixono

Šio lapkričio 14 dieną Londone įvyksta karalienės Elzbietos dukters Anne vestuvės su eiliniu kapitonu Mark Phillips. Sutuoktuvės bus Westminster abatijoje. Šiuo metu visas Londonas pilnas kalbų, kas į vestuves pakviestas ir kas nekviestas.

Daugiausia kalboms medžiagos davė žinia, kad į vestuves nekviestas Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Nixonas, nors Nixonas princesę Anne ir jos brolį Charles iškilmingai priėmė ir Baltuose Rūmuose vaišino kai jiedu 1970 metais lankėsi JAV -bėse.

SUSIRINKIMŲ PRANEŠIMAI

★

— Joniškiečių Labdarybės ir Kultūros klubo eilinis narių susirinkimas įvyks antradienį, lapkričio 6 d. Hollywood salėje, 2417 W. 43rd St. Pradžia 8 val. vak. Nariai ir narės prašomi gausiai dalyvauti, nes turim daug reikalų aptarti. Svečiai, norintieji įsirašyti į klubą, esate kviečiami atsilankyti. Po susirinkimo bus vaišės. **A. K.**

Pranešame giminėms, draugams bei pažįstamiems, kad 1973 m. lapkričio mėn. 4 d. 6 val. 20 min. ryto, South Bend, Ind. ligoninėje mirė mūsų mylimas vyras, patėvis bei senelis

A. † A.

JONAS STASIUKONIS,

sulaukęs 67 metų amžiaus.

Amerikoje išgyveno 23 metus.

Bus pašarvotas lapkričio mėn. 6 d. 14 val. Valparaiso miest., Dyks Funeral Home, Campbell Ave.

Laidojamas ketvirtadienį, lapkričio 8 dieną 9 val. iš koplyčios Valparaiso kapinėse.

Pasiliko nuliūdę:

Žmona Ona, posūnis Ferdinandas su žmona ir 4 anūkai.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI, KIEKVIENA DIENA BŪTINI KRIKŠČIONIUI

Taigi aš maldauju jus, broliai, per Dievo gailestingumą, kad išduotumėt savo kūnus ant gyvos, šventos ir Dievui patinkančios aukos, ant išmintingo tarnavimo. Rom. 12:1.

• • •

Atiduoti ant tarnavimo Dievui viską ką mes turime, yra išmintingas darbas, vienok tai yra labai mažas dalykas, daug mažesnis už tą, ką mes norėtume duoti jam už išrodymą mums tokios didelės malonės. Ir taip turėtume jaustis nepaisydami to, kad už mūsų tokį pasišventimą nebūtų prižadėta nė jokio atlyginimo. Bet žinodami, kad Dievas pridėjo prie to didį atlyginimą ir palaimas, turime suprasti, kad atmetimas to pavadinimo būtų apreiškimu neivertinimo Dieviškos mielaširdystės, ir prie to būtų įrodymu silpno supratimo arba nesubrendusio sprendimo, negalinčio išspręsti kiek sveria niekingi ir nykstą laikinai savimylos smagumai, ir kiek sveria amžinas džiaugsmas ir palaima ir garbė, kokią Dievas duos.

Kristus pasakė, kad jis įsteigs bažnyčią. Bažnyčių yra daug, bet ne kiekvienam aišku, kuri yra tikroji. Krikščioniui reikalinga tikroji Kristaus bažnyčia. Į visus šiuos svarbius klausimus rasite atsakymus nedidėlėje knygutėje, kuri vadinasi "Tikroji bažnyčia". Ją nemokamai gausite, jei parašysite tokiu adresu: **F. Zavist, 3715 W. 66th St., Chicago, Illinois 60629.**

ŠV. RAŠTO TYRINĖTOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽESNIOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

Evangelikai reformatai žengia tautos keliu

Lietuvių Evangelikų Reformatų religinis gyvenimas yra tampriai surištas su tautiniu: pamaldos, pamokslas, giesmės, — viskas lietuvių kalba! Na, ir visas parapijos gyvenimas, socialinė veikla vyksta tautiniu pagrindu: jie kartoja tautines tradicijas, papročius, juos draugėje išgyvena, kur ir kaip gali — jungiasi į išeivijos organizuotą gyvenimą. Jie nuoširdžiai sielojasi Lietuvos laisvės reikalu, pavergtos tautos žmonių nedalia.

Praeitą sekmadienį, spalio 28 d. parapija šventė Reformacijos šventę. Pamaldas atlaikė ir gilaus religinio jausmo, aukšto stiliaus pamokslą pasakė kun. P. Dilys. Vargonais grojo — muz. Kalvaitis. Akademinę šventės dalį ir vaišes pravedė kuratorius inž. H. Pavilonis. Sveikino visuomenininkas A. Juškevičius, jis kvietė visus laikytis išeivijos tautinės drausmės, vienybės — nepasiduoti okupanto kėslams.

Žurnalistė Z. Juškevičienė savo sveikinimo kalboje iškėlė izmų reikalą, tvirtino, jog izmai, kaip tai: komunizmas, ateizmas, liberalizmas ir kiti panašūs izmai eina prieš tvarką — skleidžia netvarką, eina prieš individo prigimtį ir mažų tautų laisvės principą. Kvietė būti atviriems laikui ir aplinkai: lenktis izmo Klystkelių, pasišvęsti tautiniam, moraliniam reikalui.

Pagrindinę kalbą pasakė Eugenijus Gerulis. Jis kalbėjo tema: Rusijos žmonių religinio gyvenimo atspindžiai. Paskaitininkas pateikė visą eilę faktų iš Rusijos gyvenimo ir padarė išvadą, jog Rusijos žmonių tikėjimas yra gyvas. Jis dažnai prasiveržia į paviršių net ir iš aukštų partijos žmonių. Pasakė, kad kai Chruščiovas mirė, jo žmona žegnojosi ir patį Chruščiovą žegnojo. Apie tai plačiai, bet patyliai kalba patys rusai.

Programos pertraukos metu V. Karosas platino naujus leidinius, kaip tai Dr. Anyso ir jo žmonos Valerijos išleistą knygą: žymios Lietuvės Moterys ir kitas. Plačiai kalbėjo, kėlė klausimą, rinko aukas muz. Jakubėno koncertui rėngti.

Vaišes parengė ir svečius maloniai vaišino pačios parapijiečės: Plačienė, Neimanienė, Variakojienė ir kitos. Visa šventė praėjo tikrai juakioje, kultūringoje nuotaikoje. Galima buvo aiškiai justi parapijiečių tarpusavio artimus, šiltus santykius besant: stiprų religinį, tautinį ryšį. Tai socialinio gyvenimo pavyzdys, kaip skaičiumi neimponuojanti žmonių grupė gali išvystyti pasigėrėtiną religinį — tautinį gyvenimą! Parapijos klebonas — kun. Neimanas.

A. Beržienė

Amatininkai senovės Lietuvoje

Didžiojoje Lietuvos Knigaikštijoje staliai buvo plačiai žinomi amatininkai, dirbę "įvairius medžio baldus (stalus, spintas, skrynias, kėdes, lovas) ir įvairius apyvokos įrankius.

Jau iš XIII amžiaus šaltinių, ypač iš Eiliuotinės Livonijos kronikos, matyti, kad lietuviai ir karo žygiuose turėdavo savo amatininkų, kurie per trumpą laiką pastatydavo tiltą plačiai Dauguvai pereiti ar čia pat prie apgultos pilies pagamindavo mašiną akmenims į priešo pilį svaidyti.

Kai dailidės, kaip jie XVI amžiaus užrašuose bei inventoriuose ir vadinami, labiau vertėsi statybos darbais, staliai nuo seno buvo daugiau baldų gamintojai.

1529 metų Lietuvos Statutas už staliaus nužudymą skyrė, kaip ir už kitų amatininkų, baudos 12 rublių grašių.

Lietuvos miestuose ir miesteliuose staliaus amatas turėjęs gilias tradicijas, bet labiausiai išsivystė Vilniuje. Ten jau 1579 metais staliai ir "lovdirbiai" susiorganizavo į atskirą cechą, prie kurio 1616 m. prisijungė skulptoriai, o 1664 m. tekintojai ir vargonų meistrai.

Iš medžio anais laikais nepalyginamai daugiau daiktų negu dabar buvo gaminama. Tad medžio apdirbimo amate XVII amž. Vilniuje aptinkama 15 rūšių įvairių amatininkų. Šalia stalių yra dar kubiliai, račiai, dirbėjai-specialistai įvairių daiktų, kaip kurpalių, lankų, statinių lankų, dėžučių, valgomojo kambario spintų kredensų ir kt.

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.
AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKIENĖ
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA
Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuoš bet kokią knygų spintą ar lentyną:
K. Bielinis, PENKTIEJI METAI, gražiai įrišta, 592 psl. $6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrišta, 464 psl. $6.00
Prof. Vacl. Biržiška, ALEKSANDRYNAS, 1 tomas, gražiai įrištas, 431 psl. $7.50
Prof. Vacl. Biržiška, SENUJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA, I dalis, 208 psl., įrišta — $3.00, minkštais viršeliais — $2.00; II dalis, 225 psl., įrišta — $3.00, minkštais viršeliais — $2.00
Dr. K. Grinius, ATSIMINIMAI IR MINTYS, I tomas, 300 p. $2.00
Prof. S. Kairys, LIETUVA BUDO, gražiai įrišta, 416 psl. $5.50
Kipras Bielinis, GANA TO JUNGO, 492 psl., minkštais viršeliais. $5.00
Juozas Liūdžius, RAŠTAI, 250 psl. $3.00
P. Liūdžiuvienė, ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIŪDŽIŲ, 88 psl. $1.00
Janina Narūnė, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai. 170 psl. $3.00
M. Gudelis, POVILAS MILERIS, biografijos bruožai. 232 puslapiai. $3.00
NAUJIENOS,
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. HA 1-6100

Su tokiu draugu nereikia skubėti. Devynių metų Jill Barry iš St. Petersburg, Fla., išvedė pasivaikščioti savo vėžlį "Tomą".

Tymų virusai sukelia reumatoidinį artritį

St. Luke Medical Center tyrinėtojai nustatė, kad reumatoidinį artritį sukelia vokiškieji tymai. Medikai dabar tikisi surasti metodą, kaip kovoti su ta piktlige, kuri apie 5 milijonus amerikiečių padaro nedarbingais arba mažai darbingais.

Ištyrus 25 reumat. artričiu sergančių pacientų celes buvo rasta, kad visose tose celėse yra tymus sukeliančiųjų virusų. Medikai dabar yra tikri, kad pasiseks išrasti skiepus nuo reumatoidinio artričio, bet kol tatai bus galima padaryti, dar truksią keletas metu.

Sumažėjo nedarbas

Pranešimais iš Washingtono, Amerikos bedarbių skaičius praeitą mėnesį sumažėjo iki 4.5 nuošimčio. Tai yra mažiausias bedarbių skaičius nuo 1970 metų. Niksono administracija kaip tik ir siekusi iki metų galo nedarbą sumažinti iki puspenkto nuošimčio.

Daley turįs pinigų Crostown statyti

Chicagos meras Daley painformavo, kad Chicaga užtenkamai turi pinigų, kad galėtų pastatyti greitkelį per vidurį (Crosstown). Gubernatorius Walker yra pakartotinai pareiškęs, kad kol jis bus gubernatorium, Crosstown nebus, o meras Daley visais būdais ieško kaip tą gubernatoriaus nusistatymą apeiti.

Washingtono sąlyga yra tokia, jei Chicaga gali savo pinigais prisidėti iki 10%, tai iš federalinių lėšų gali gauti $900,000. Crosstown greitkelis kaštuotų visą bilijoną dolerių. Chicaga turėtų prisidėti su $100 milijonų.

Viduriniams vakarams gręsia šalta žiema

Baltųjų Rūmų energijos viršininkas John Love perspėja, kad Rytinio Pakraščio, Naujosios Anglijos ir aukštutinių Vidurvakarių dalims šią žiemą gręsia trūkumas kuro šilimai. Trūkumas būtų buvęs ir be arabų alyvos boikoto, tvirtina pranešėjas. Trūkumas bus jaučiamas mažiausiai trejetą metų.

Naujoji Anglija galėsianti būti tankais aptarnaujama kuru, bet Vidurvakariams, jei žiema bus šalta, gali kilti rimtų sunkumų.

TRUMPAI

— **Waukegano** YWCA ir Lakehurst prekybininkų d-ja ruošia tarptautinę parodą, programas ir mugę Waukegano Lakehurst prekybos centre, Belvedere Rd. ir 43rd Rt. lapkričio 11 d. nuo vidudienio iki 5 val: vak. Dalyvaus 14 tautinių grupių, jų tarpe ir lietuviai.

— **Sveikatingumo programos** Chicago Savings & Loan b-vės patalpose pirmadieniais 7:30 v. vak., apylinkės gyventojams pageidaujant, pratęsiamos iki Kalėdų laikotarpio dviem didžioms lietuvaitėms — tos b-vės prez. Philomenai D. Pakel ir Šv. Kryžiaus ligoninės administratorei ses. M. Almaritai susitarus teikti visokeriopą pagelbą apylinkei ir jos gyventojams.

— **Dr. Stasys Budrys** dalyvavo 4 dienų Amerikos šeimų gydytojų akademijos metiniame suvažiavime Denverio mieste. Dr. Budrys buvo aktyvus visuose praktikos bei teorijų seminaruose ir priėmė tos 3,500 gydytojų organizacijos pirmūno titulą. Jis priklauso Central Community ligoninei.

— **Zabelė Baltramaitienė** iš Willow Springs ir ponia A. Prūsis iš Marquette Parko apylinkės, Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus Moterų klubo pavedimu, organizuoja pramoginę ekskursiją autobusais į Long Grove, Ill., lapkrikio 8 d.

— **Andrius Kirvelaitis** iš pietvakarių apylinkės dalyvavo šachmatų rungtynėse Evergreen prekybos centre ir laimėjo 1-mą vietą 4-to skyriaus mokinių grupėje.

— **Antanas Jucius**, kilęs iš Šakėnų ir gyvenantis su žmona Naujienų kaimynystėje, lankėsi administracijoje pratęsti prenumeratą ir ta proga įteikė 3 dol. vajui. Neužilgo jis švęs 88 metų amžiaus sukaktį. Ta proga žadėjo pasidalinti savo ilgo gyvenimo patyrimais su Naujienų skaitytojais. Vajaus komisija nuoširdžiai dėkoja tvirtam veteranui už auką ir už gerus linkėjimus visiems bendradarbiams ir skaitytojams.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

CUSTOMER
SERVICE REP.
3 positions open for aggresive persons who like to meet and work with the public. You will work in our Service Dept. Mechanical ability helpful.
We will train.
Must be willing to work.
PLEASE MAKE APPT.
BY CALLING
922-4579 -- 922-4578

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių Reikia

TYPIST
$110
NORTH SIDE
Convenient transportation. Small congenial air cond. office.
Full company benefits.
Call Mrs. EATON
784-1766

TYPIST
Prefer woman between 45—50 to type letters, mostly from hand - written work, but must be able to take shorthand when needed.
Small office.
829-5530

GENERAL OFFICE
This position has varied duties including light acc. pay.-rec. work and moderate typing. Required are accurate typing, good figure aptitude, several yrs. exp. & a desire to learn. Exc. ben. Near NW depot.
Call 782-3203 Mr. NELSON.

CLERK - TYPIST
Position in our regional sales office available for someone who is looking for versatile work. Must have good typing skills and a pleasant voice as well as clerical organization. Good working conditions. salary $500.00 per month.
Call: BOYLE-MIDWAY 644-4280.

SECRETARY — LEGAL
LA Salle St. P. I. firm seeking sharp capable girl with legal experience. Pleasant working conditions. Shorthand or steno type — typing required. Salary flexible. Vacation after 1st year.
Call ST 2-1386

TYPIST — SALES OFFICE
Westinghouse Electric Supply — 113 No. May St. Requires 2 typists to work in sales dept. 50 WPM requirement. Must have personality to deal with public and have clerical ability. Shorthand helpful but not necessary.
Phone 454-7279 Miss WEST.
An Equal Opportunity Employer.

GENERAL OFFICE
Immediate opening for qualified person. Must be accurate IBM typist and enjoy a variety of office duties including switchboard relief.
Good salary.
Call 427-8845

LITE WAREHOUSE
No experience necessary.
Company benefits.
Hours 8 A. M. to 4:30 P. M. only.
For information call
439-7310
or apply at
GLOBEMASTER, INC.
225 SCOTT ST. Elk Grove Village

TOOL MAKER AND MACHINIST
to design and build special tooling and experimental machine. 1 man shop. Interesting work. Manufacturer of model airplanes and toys. Opportunity for top notch man. Many company benefits.
TOP FLITE MODELS
2635 So. WABASH. VI 2-3388
Mr. AXELROD.

DIE CUTTER
Set-up and run Thompson and Heidelberg die cutting presses. Some knowledge of printing.
Many company benefits.
TOP FLITE MODELS
2635 So. WABASH
VI 2-3388 Mr. AXELROD

BATCHMAKER - PAINT
Must have experience with high speed dispersion, sandmill and ballmill equipment. Looking for stable indiv. with gd. work record.
WH 4-2500

SET-UP MAN AND OPERATOR
For gear cutter department. Set-up man and operator for lathe department. Experienced in making setups on automatic chuckers or class "A" Turret lathe operator to learn chucker set-up.
TIMING GEARS CORP.
2525 AMERICAN LANE
Elk Grove, Ill. Call Mary 595-1050

TOOL AND DIE MAKERS
CLASS "A"
Experienced — steady work, plus overtime.
Call 261-8200

SHIPPING
Immediate opening for pick-pack and shipping clerk. Experienced. in postal meter & UPS meter operation a must. Vicinity Canal & Randolph Sts.
Call Mr CABALERO
368-8787

MACHINIST
Experienced machinist for job shop work. Good fringe benefits, profit sharing.
Call 287-1206
UNIVERSAL GRINDING
5250 McDERMOTT
BERKLEY, ILL.

TOOL AND DIE MAKERS
Die repair specialist only. To work on multiple station Prog. dies. Top rate. Overtime available. Paid holidays and retirement plan.
KRASBERG CORPORATION
2501 W. HOMER ST.
Call Mr. WRIGHT. 342-1100

MOLD MAKERS
& JUNIOR MOD MAKERS
Benefits. Overtime. Top money for top men.
CLARICH MOLD CORP.
32 So. WOLF RD.
NORTHLAKE
562-5966

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOŠIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITĖS Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. VIrginia 7-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — PRrospect 8-2233

NORITE PIRKTI
AR PARDUOTI NAMĄ?
SUSISIEKITE SU
CONNIE DAGYS
FIRESIDE REALTY —
Tel. 585-2064
Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate. Notary Public.
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood. Tel. 254-7450
Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

DĖMESIO
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai $104 metams automobilio Liability apdraudimas.
Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanos visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

Bilijonų švaistymas

Biochemikas Dr. Peter Metzger, mokslinis NYT korespondentas; buvęs astronautas astronomas Dr. Brien O'Leary ir senatorius William Proxmire (D., Wis.) Enquiror paklausimą vieningai atsakė, kad erdvių laboratorija (Skylab), kuri dabar tuščia skraido orbitoje aplink žemę ir mokesių mokėtojams kaštavo pustrečio bilijono dolerių yra bereikalingas pinigų švaistymas.

"Nasa skatina ir ruošia erdvių skraidymu su astronautais programas vien tik kad pati galėtų egzisouti ir turėtų užsiėmimą", pasakė Dr. Metzger, o sen. Proxmire pridūrė, kad geriau būtų Skylab programai išleistus bilijonus išleidus širdies ligų tyrimams, nes širdies ligomis miršta milijonai žmonių".

Vargšas vyskupas

Spokane, Wash., katalikų vyskupas Bernard J. Topel 1967 m. pardavė už $20,000 savo namus, kuriuos jam parapija buvo parūpinusi, taip pat pardavė savo vyskupišką žiedą, kryžių ir brangakmeniais išpuoštą vyskupišką lazdą ir visus pinigus išdalino labdaringoms institucijoms, pats apsigyveno apšepusioje lūšnoje pačiame neturtingiausiame miesto rajone ir šiandien apsivilkęs senomis khaki kelnėmis ir mėlynais darbiniais maškiniais bei apsiavęs vieno mirusio kunigo batais didžiuojasi esąs neturtingiausias žmogus visame Spokane mieste.

"Pasauliniai dalykai neatneša laimės", sako jis gyvendamas iš Social Security čekių ir savo kiemelyje užsiaugintų vaisių ir daržovių.

BUTŲ NUOMAVIMAS. ĮVAIRŪS DRAUDIMAI, NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS - PARDAVIMAS.
BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE
4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

KUR NAMUS PIRKTI
MŪRAS VIENO BUTO. Vienas blokas nuo parkų. Gazu šildymas. — $20,000.
2 AUKŠTŲ, 2 BUTŲ, medinis apkaltas. Centralinis alyva šildymas. Garažas. Platus lotas. $300 pajamų mėn. Prie mūsu ofiso. $22,900.
TAVERNA ĮRENGTA IR BUTAS. Mūro namas. Marquette Parke. — $35,000.
2 BUTŲ LIUKSUS MŪRAS — 2 po 5. Naujas gazu šildymas. Baras, virtuvė ir vonia beismante. Karpetai. Garažas. Blokas nuo parku. $41,500.
TVIRTAS APARTAMENTINIS MŪRAS. Arti Kedzie — pora blokų nuo parko. Naujas gazu šildymas. Švariai nudažytas. $16,000 pajamų. Kaina $69,000.
6 KAMBARIŲ MŪRAS prie pat Maria High. Naujas gazu šildymas. Karpetai visur. Garažas. $22,200.
4 BUTŲ GRAŽUS MŪRAS arti vienuolyno. Naujas gazu šildymas. Alum. langai. Karpetai. 3 auto mūro garažas. $42,000.
PALIKIMO MŪRAS atneša $4.000 nuomos. Naujas gazu šildymas. Mūro garažas. Kaina $18,000.
PLATUS VERTINGAS LOTAS Marquette Parke. Kaina $9,900.
Valdis Real Estate
7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

2 PO 6 MŪRINIS. Atskiri šildymai kiekvienam butui. 30' sklypas. Geriausia vieta Brighton Parke.
2 PO 4 MEDINIS. Sklepas ir pastogė. Atskiri šildymai. Brighton Parke.
MŪRINIS 5 mieg., platus sklypas, modernūs įrengimai, arti mokyklų. Marquette Parke.
MŪRINIS — 2 po 6, arti mokyklų ir bažnyčių. Marquette Parke.
MŪRINIS, dideli kambariai, namas kaip pilis. 58th ir California.
ŠIMAITIS REALTY
2951 W. 63rd ST. (Prie Cacramento)
Tel. 436-7878

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba Ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Įrengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel.: VI 7-3447

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654
State Farm Fire and Casualty Company

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: REpublic 7-1941

A. G. AUTO REBUILDERS
Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbačiauskas, sav.

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.
4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327